

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekovni rač. 10.303

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z MESEČNO PRILOGO „NAŠ DOM“

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška c. 5.
Telefon 2113

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Sv. Oče za delavce.

Socialno vprašanje, to je vprašanje ureditve človeške družbe, velikih ran, na katerih sedaj vsi stanovi in deli človeške družbe trpijo, in ozdravljenja te družbe, je velevažno vprašanje, ki do sedaj še ni našlo povoljne rešitve. Ker je to vprašanje ne samo gospodarskega, marveč tudi moralnega značaja, je veliko zanimanje katoliške Cerkve za rešitev tega vprašanja povse naravno in razumljivo. Ako bi pri tem vprašanju tudi šlo samo za gospodarsko stvar, bi kljub temu Cerkev pred njim ne zapirala oči. Cerkev je od nekdaj bila zaščitnica in zagovornica tistih, ki so gospodarsko slabi ter s težkim delom komaj zaslužijo toliko, da preživijo sebe in svojce. Delavskemu vprašanju je Cerkev vedno posvečala posebno pozornost, osobito v zadnjem času, ko je to vprašanje z vso silo buknilo na površje. Papež Leon XIII., veliki socialni papež, je pred 41 leti izdal slovito okrožnico, v kateri se z očetovsko verno zavzema za delavce in njihove interese. Sedanji papež Pij XI. je ob štiridesetletnici Leonove okrožnice izdal lani lastno okrožnico, v kateri ponavlja Leonove smernice ter jih izpopolnjuje z navodili, ki jih zahtevajo razmere sodobnosti. Kar je papež v tej okrožnici zapisal o delavcu, njegovem položaju in njegovi pravici, ki mu gre po naravnem pravu, ter o nujni potrebi, da se oblastniki, ki imajo usodo narodov in držav v svojih rokah, zavedajo svoje neodklonljive dolžnosti, da čim prej storijo vse potrebno za pravilno rešitev tega vprašanja: vse to dokazuje, kako očetovsko srce za delavce bije v srcih sedanjega papeža.

Temu svojemu očetovskemu čuvstvu je dal Pij XI. nov izraz s pismom, ki ga je poslal katoličanom v Kanadi — severni Ameriki — povodom socialnega tedna, ki se je vršil v Montrealu. V tem pismu govori papež o »neznanim vojaku«, ki se mu po vseh državah postavljajo spomeniki, ker si je, čeprav nepoznan, pridobil velike zasluge za domovino. Je pa tudi bojišče dela, katero zahteva mnogo žrtev, ki ostanejo neznane, osobito v sedanjih brezupnih časih svetovne gospodarske krize. K tem »neznanim delavcem« spadajo mnogoštevilni brezposelni, ki morajo z žalostjo v srcu v brezdelju počivati, in vendar bi radi za sebe in svojce veselo šli na delo. Ne sme se pozabiti, da ti »neznani delavci« imajo neomajno pravico do dela, in sicer do takega dela, ki dviga gmotno in

moralno ter jih dela zadovoljne državljane in opore države. Skladno s to pravico do dela imajo državniki in političarji dolžnost, da najdejo poti in sredstva, kako priskrbeti »neznanim delavcem« delo in kruh. Morajo biti napake v svetovnem gospodarstvu, ker je rešitev delavskega vprašanja tako težka. Največkrat je napaka v odnosu med kapitalom in delom, ker se glavni del bremen sedanje krize nalaga delavcem, ki tako postanejo neznane žrtve gospodarskega boja sedanjega časa.

Socializem — boljševizem.

V avstrijskem parlamentu se je nedavno dogodil ta slučaj: Državni kancelar — ministrski predsednik — dr. Dollfuss je na neke očitke dr. Otona Bauerja, duševnega voditelja avstrijske socialne demokracije, odgovoril z medklicem: »Vi ste boljševik in nikak zagovornik demokracije!« Na ta očitek je dr. Bauer priobčil odgovor v glavnem socialističnem glasilu, v dunajski »Arbeiter-Zeitung«. V tem odgovoru pravi med drugim: »Če bi boljševiška diktatura padla, bi človeštvo izgubilo vero v vsak drugi socialni red kakor kapitalistični. Če pa bi se ruskemu boljševizmu posrečilo dati ljudstvu blagostanje pod protikapitalističnim režimom, bo socializem na vsem svetu pridobil nezlomljivo moč. Zato želim ruski diktaturi uspeha.«

Te besede duhovnega voditelja avstrijske socialne demokracije so jako zanimive, ker pojasnjujejo razmerje med socializmom in boljševizmom. To sta dva brata, ki sta sinova istega očeta, nemškega pisatelja Karla Marksa, ki je ustanovitelj takozvanega znanstvenega socializma, kateri se po njem imenuje marksizem. Marksisti so socialisti po raznih državah, marksisti so tudi boljševiki na Ruskem. Program je isti, postavljen od Marksa, samo način izvajanja tega programa je različen. Boljševiki so ga udeležili s krvavo revolucijo in delavsko diktaturo, socialisti pa se držijo zakonitih sredstev. Vsled tega notranjega sorodstva so simpatije avstrijskega socialističnega voditelja na strani ruskih boljševikov. Med socializmom in boljševizmom pa je še druga notranja vez, ki jo je razkril dr. Bauer, in to je upanje na uspeh. Socializem, tako je rekel voditelj avstrijske socialne demokracije, ima le takrat upanje na uspeh, ako zmaga ruski boljševizem. Če propade

ta, propade z njim tudi socializem po vsem svetu.

Ko to zanimivo izjavo zabeležujemo, bi tudi dostavili pripombo, da se dr. Bauer moti, ako smatra ruski boljševizem kot protikapitalistični gospodarski sestav. Boljševizem je skozi skoz kapitalistični socialni in gospodarski sestav. Razlika med njim in kapitalizmom v zapadnih državah je ta, da so v zapadnih državah nositelji kapitalizma poedinci, v Rusiji pa sovjetska država, s čimer se kapitalizem samo povečuje. Glavno, za čimer stremi boljševiški gospodarski sestav s svojo gospodarsko petletko, je to, da se po vzorcu kapitalizma — osobito onega v Zedinjenih državah Severne Amerike, povzdigne proizvodnja po količini in kakovosti. Poglavitno za boljševike je: čim največ in boljše producirati in s čim manjšimi stroški, ne pa blagostanje in dobrobit delavca in konsumenta, torej ljudstva v celoti. Ta gospodarski sestav ima težnjo iztisniti iz delavca zadnjo srago. Zato je položaj ruskega delavca veliko slabši, nego je bil pod carizmom. Sovjetski gospodarski sestav je torej mogoč samo v Rusiji, ker je ruski delavec brezprimerno bolj skromen, potrpežljiv, pa tudi neizobražen, kakor delavec v zapadnih državah. Zato je Bauerjeva tolažba z uspehom ruskega boljševizma jalova. Boljševizem je ruska rastlina, ki se ne da presaditi v druga tla. Njegov uspeh ne pomenja zmage marksističnega socializma po vsem svetu.

Bolgarija jadra v diktaturo? Politične prilike v Bolgariji se v zvezi z vedno večjo gospodarsko krizo razširjajo v pravcu, ki da slutiti, da mora priti v Bolgariji v najkrajšem času do dalekosežnih in važnih sprememb. Na Bolgarskem je opaziti dva strogo ločena tabora: eden je za temeljito spremembo dosedanje politike v smislu demokracije in tesnejšega sodelovanja z vsemi sosednimi in pred vsem balkanskimi državami, in v tem taboru je pretežna večina bolgarskega naroda; v drugem taboru pa se nahajajo vsi oni, ki so na strani makedonstvujučih, ti krogi stremijo za fašizmom in so za uvedbo diktature. Da se dela v tem drugem taboru resno na uvedbo diktature, je razvidno jasno iz raznih

izjav na kongresu bolgarskih oficirjev, ki se je vršil zadnje dni v Čustendilu. Ob tej priliki je izjavil bolgarski vojni minister Kisov, da je on za uvedbo nadstrankarskega režima močne roke, ki bo zastopal z vso odločnostjo politiko nacijonalizma. Režim močne roke in politika fašizma ne oznanjata ničesar drugega, kakor prikrito napoved diktature. Z gotovostjo se lahko trdi, da je v Bolgariji na delu odločilna akcija, ki naj uvede v bližnji bodočnosti režim, ki bode odgovarjal stremljenju makedonstvujučih.

Dolg srednjeevropskih držav. Zunanji dolg 8 srednjeevropskih držav znaša 24 milijard švicarskih frankov. Za to svoto se plačuje letno 1 milijardo 335 milijonov švicarskih frankov na obrestih in na amortizaciji.

Nevarni izgredi angleških brezposelnih. Iz vseh delov Angleške in Škotske so se zbrali v Londonu brezposelni, ki delajo po ulicah ogromne demonstracije in obračunavajo dejansko s policijo.

Sovjetska Rusija je že priznala novo mandžursko državo, ki bo otvorila v Moskvi svoj konzulat.

Med ameriškiimi Združenimi državami in Rusijo se vršijo že dalje časa resna pogajanja s ciljem: Pod katerimi pogoji bi priznala Amerika sovjetsko Rusijo? Na priznanje Rusije delajo z vsemi močmi ameriški kapitalisti zasebniki, ki imajo po Rusiji razvito prav živahno trgovino.

Zaključek sovražnosti med Bolivijo in Paragvajem. Že nekaj časa sta si v laseh z oboroženo silo južnoameriški državi Bolivija in Paragvaj. Krvav obračun je izbruhnil radi ogromnega ozemlja Gran Chaco, ki leži med obema državama kot neraziskana pokrajina, in po koje posesti so se vzbudile skomine obeh držav. Prišlo je med armadama obeh držav do spopadov manjšega obsega. Najnovejše vesti iz Amerike pa pravijo, da je pristala bolivijska vlada na predlog nevtralecev, da konča sovražnosti v Chaco, dokler se ne konča ureditev spora s Paragvajem. Ker je Paragvaj že prej sporočil, da je pripravljen ukiniti sovražnosti, upajo, da bodo sedaj boji zares ponehali. Uradno poročajo iz Asunciona, da so Paragvajci imeli od začetka vojne z Bolivijo okoli 250 mrtvih in 1000 ranjenih. Izgube bolivijskih čet cenijo mnogo više.

Katoliška medicinska fakulteta. Kar so katoličani v Italiji že dolgo želeli, to se je zdaj zgodilo: katoliško vseučilišče v Milanu lobi k obstoječim fakultetam tudi še medicinsko fakulteto, kjer se bodo učili in vzgojevali tisti katoliški dijaki, ki hočejo postati zdravniki. Je sicer v Italiji precej zdravnikov, ki so odločno katoliškega mišljenja. Vendar je število takih mož napram veliko večjemu številu tistih, ki niso katoliškega mišljenja, prav malo. Italijanski katoličani to pomanjkanje

bridko občutijo, ko morajo na lastne oči gledati, kako mnogoteri svobodomiselniki zdravniki postopajo pri odstranitvi človeškega ploda itd. Marsikateri svobodomiselnikismatrajo tokot enega glavnih virov svojih dohodkov. Zato italijanski katoličani tako iskreno pozdravljajo ustanovitev katoliške medicinske fakultete, kjer se bodo dijaki izobraževali v strokovno usposobljene zdravnike, obenem pa tudi v može katoliške vesti. Sedež katoliške medicinske fakultete ne bo v Milanu, marveč v Rimu. V to svrhu so redovnice »Služabnice Najsvetejšega Srca« odstopile sv. Očetu svoj samostan na Monte Mario. Organizacijo te fakultete vodi sam rektor milanskega katoliškega vseučilišča p. Gemelli, ki je prej bil zdravnik, preden je postal frančiškan. Fakulteta se bo, kakor upajo, otvorila početkom šolskega leta 1933-34.

Poljski kardinal Hlond poklican v Rim. Nedavno umrli nizozemski kardinal van Rossum je bil prefekt propagande. To mesto je velevažno, ker ima propaganda, kakor že pravi njeno ime, nalogo skrbeti za razširjanje vere po svetu. Njej je podrejeno vse misijonstvo. Zato se prefekt propagande radi svojega velikega delokroga in obsežne oblasti imenuje »rdeči papež«. Rdeči radi tega, ker ima kot kardinal rdečo obleko, dočim nosi papež bel talar. Kot naslednik van Rossuma pride predvsem v poštev poljski kardinal Hlond, bivši salezijanec, ki je pri sv. Očetu v velikih čisljih. Ne bi bil prvi slučaj, da bi Poljak zavzel to velevažno mesto. To mesto je zavzemal znani poljski nadškof grof Ledochovski. Ker se je začela kulturnega boja, ki ga je vodil nemški kancelar Bismarck proti katoliški Cerkvi, ustavljal proticerkvenim zakonom, ga je pruska vlada dala zapreti ter ga kot nadškofa odstavila. Papež ga je nato poklical v Rim, mu podelil kardinalske dostojanstvo ter ga leta 1892 imenoval za prefekta propagande.

Kaj si dovoljujejo framasoni in socialisti? Na Španskem namreč. Župan v mestu Burgos ima najbrž slabe živce, ki težko prenašajo zvenenje cerkvenih zvonov. Zato je gospod župan odredil, da cerkveni zvonovi ne smejo začeti zvoniti zjutraj pred osmo uro in ne smejo zvoniti po šesti uri zvečer. Samostanski zvonovi pa sploh ne smejo več zvoniti. Sedaj bodo liberalci in socialisti v Burgosu lahko dolgo spali. V občinskem svetu v Sabadellu je župan stavil predlog, da se v svetu sploh ne sme več razpravljati o verskih stvarih. Kmalu nato pa je isti župan poudaril, da ni dovoljeno, da se zaročenci dajo cerkveno poročiti. Na njegov predlog je občinski svet sklenil, da bo izdal »laični pastirski list« po vzorcu škofovskih pastirskih listov. In v tem »laičnem pastirskem listu« bodo natančna navodila o tem, kako se mora vršiti poroka pred državnim uradnikom. Tako se godi katoličanom tamkaj, kjer komandirajo framasoni, svobodomiselniki in socialisti.

Iztrebljenje vere v Rusiji. Iz Moskve poročajo podrobnosti glede petletnega načrta za iztrebljenje vere. Ta petletni

načrt je bil pred kratkem potrjen od sveta ljudskih komisarjev. V prvem letu (1932-33) bode izdelan natančen načrt za odpravo vseh cerkev in molilnic, ki bode praktično izvršen do spomladi leta 1937. V drugem letu (1933-34) naj izginejo vse verske stanice v okrožju družine in naj se odstranijo vse one osebe, ki še posedajo kakorkoli versko prepričanje, iz državnih uradov in podjetij. Prepove se naj celotna verska književnost in vsi verski obredi. Tretje leto (1934-35) naj oživi brezbožne stanice. Do tedaj bo dogotovljenih 150 veri sovražnih filmov, ki so posebno določeni za uprizoritve po šolah. Vsi služabniki verskih obredov, ki se bodo ustavljali, zapustiti svoja mesta, bodo izgnani iz sovjetske Rusije. V četrtem letu (1935-36) bode izvedena predaja vseh cerkva, molilnic in kapelic krajevnim oblastem, ki jih bodo pretvorile v kino-dvorane, hiše za klube itd. Zadnje leto (1936-37) bo petletni načrt zaključen in do tedaj bo progan pojma o Bogu iz srca vsakega posameznega Rusa.

V Domu duhovnih vaj pri Sv. Jožefu nad Celjem so opravile zaprte duhovne vaje od 1. do 5. oktobra t. l. žene in matere iz Trbovelj. Bilo jih je 28. Tako so bile vesele in srečne, ko so smele tri dni stanovati skupaj pod eno streho z ljubim Jezusom. V hiši je namreč preprosta kapela z ličnim oltarjem, kjer se med duhovnimi vajami vsak dan daruje sv. maša. V tabernaklju pa prebiva Jezus in tako spreminja Dom v pravo hišo božjo. Ob stelah krasijo kapelo umetniško izdelane podobe križevega pota. Ker oskrbujejo gospodinjstvo v Domu Marijine sestre od čudodelne svetinje, vlada tu vsepovsod sveta resnoba in tihota. Trboveljskim ženam je tako dopadlo, da so sklenile poslati vsako leto na zaprte duhovne vaje k Sv. Jožefu vsaj toliko članic trboveljske Marijine družbe, kakor jih je letos prišlo. — Zgled trboveljske Marijine družbe naj bi posnemale tudi druge Marijine družbe v lavantinski škofiji. Ker so pa posamezne župnije premajhne, da bi spravile skupaj toliko članic, kolikor jih naš Dom more sprejeti za vsak tečaj pod streho, naj bi se pač več župnij v isti dekaniji med seboj dogovorilo, kdaj bodo poslane dekleta, oziroma žene, na skupne duhovne vaje. Tako bi zaprte duhovne vaje imele več uspeha za cele župnije.

Izredne zanimivosti o staroslovenskem veku ali letoštetju.

V »Slov. Gospodarju« z dne 12. oktobra t. l. smo brali novico o 1068 let starem ruskem rokopisu, katerega so izsledili svoj čas (1792) v južni Rusiji. Ker je pa besedilo tega rokopisa pravzaprav staroslovensko, in je tudi letnica označena po staroslovenskem letoštetju, katero šteje leta od Adama, t. j. z letom 1 od stvarjenja sveta nepretrgano naprej, bo naše bralce gotovo tudi zanimalo zvedeti, kaj je tam

napisano. Beremo tam: »V ljetu 6576 je Gljeb knjaz meril morje po ledu od Tmutorokana do Krčeva 14.000 saž-njev«, kar še tudi danes lahko razume vsak Slovenec brez potrebnih šol. — Prepričati so se namreč hoteli takrat, koliko meri tamošnja morska ožina ob Črnem morju, ter se je dalo to po debelem ledu najenostavneje in najzanesljiveje dognati (14.000 sežnjev širine znaša okoli 29 km).

Ker pa naše staro letoštetje že šteje ob Kristusovem rojstvu 5508, odnosno 5509 let, kajti novo leto se je takrat začelo s 1. septembrom, dobimo resletnico 1086 po Kristusovem rojstvu, ako letu 6576 odštejemo 5508 let.

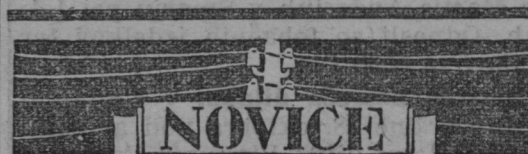
To naše letoštetje je bilo v starejši dobi tudi od drugih narodov (Židov, Arabov itd.) prevzeto in uvedeno. Najdalje je pa ostalo dejansko v rabi pri Rusih, t. j. do leta 7208, kajti še le car Peter Veliki ga je zamenil okoli leta 1700 z rimskim.

O tem, da smo imeli mi Slovenci med vsemi narodi najstarejše letoštetje, se pa v zadnjih stoletjih sploh ni ničesar več pisalo, ker se je vsak dokaz ali pojav, da smo zelo stari narod z izredno staro kulturo, smatralo v Avstriji kot politično izzivanje ali celo državno izdajstvo v obliki »panslavizma« (vseslovenstva), in so za to tudi mnogi mučeniški trpeli. Še le v najnovejši dobi, ko smo se začeli zopet resneje zanimati za svojo staro zgodovino, o kateri smo morali venomer slišati, da sploh nikake nimamo, je dobil ta preokret občutljiv sunek in živahno ter razveseljivo razgibanje. Upati je celo, da bo ravno naše priprosto ljudstvo najprej spoznalo, da je dosedanja trditve, kakor da bi mi bili nekoč, t. j. okoli leta 450 po Kr. r., torej v oni dobi, ko smo že šteli okoli 5900 zgodovinskih let, še nosili »cekre« Hunom pri njihovih pohodih v Aziji in Evropi, neosnovana.

„Deutsche Zeitung“ se zgraža.

»Deutsche Zeitung« z dne 27. oktobra obsoja v dopisu iz Maribora odstranitev table »Švabsko nemške prosvetne zveze« s hiše v Strossmajerjevi ulici št. 6, kjer se nahaja tajništvo te zveze. Odstranitev te table z nemškim in srbskim napisom se je zgodila v noči po neznanem storilcu. Tudi mi to obsojamo. Ako je delovanje kakšne prosvetne organizacije oblastveno dovoljeno, se sme tudi z napisom označiti kraj, kjer ima taka organizacija svoj sedež. »Deutsche Zeitung« pa ta čin ne samo obsoja, ampak se nad njim tudi zgraža z nenavadno krepki mi izrazi, kakor n. pr.: »brezimeni junak«, »ušivec«, »prostaštvo«, »neumnost«, »storilec je treba postaviti v osrednje študije o zločincih, k čemur izziva njegovo odbijajoče in nesodobno umsko in duševno svojstvo« itd. Zares samozavestni i krepki izrazi! O njih kulturni vrednosti nočemo govoriti, to naj opravi »Švabsko-nemška kulturna zveza«, kateri je dopisnik gotovo blizu. Omeniti pa hočemo slučaj odstra-

nitve neke table s slovenskim napisom na Koroškem. V slovenskem kraju na Koroškem so napravili spominsko ploščo za vojake, ki so padli v svetovni vojni. Napis z imeni padlih, ki so bili sami Slovenci, je bil kajpada v slovenskem jeziku. Ako imajo Nemci v naši državi pravico do javnih napisov v nemškem jeziku, imajo to pravico tudi koroški Slovenci za napise v slovenskem jeziku. Tabla s slovenskim napisom je bila pritrjena z dovolitvijo cerkvenega predstojništva na cerkvenem zidu. In kaj se je zgodilo? Prišli so nemški kulturoisci, med njimi učitelja, z delavci ter na lastno pest ob tihi asistenci žandarmerije odstranili slovenski napis s cerkvenega zida. — »Deutsche Zeitung« ta slučaj gotovo pozna, saj je bila o tem pravda tudi na sodišču. Toda ta list je slučaj zavestno in junaško zmolčal. Čudno to pri listu, ki toliko piše o pravicah in varstvu narodnih manjšin. Mi smo ta slučaj omenili, da damo celjskemu nemškemu listu priliko za nadaljno zgražanje. Besede, ki jih rabi za obsodbo odstranitve navedene table v Mariboru, veljajo v povečani meri za odstranitev slovenske table na Koroškem. Pričakujemo torej, da bo »Deutsche Zeitung« svoje krepko zgražanje obrnila proti nemškim in nemškutarskim bratcem na Koroškem.

Vseučiliščni profesor Karl Hinterlechner je umrl dne 26. oktobra v Ljubljani. Rajni je bil rodom Ljubljčan in od leta 1919 rečni profesor na ljubljanskem vseučilišču, kjer je deloval kot strokovnjak v rudninstvu. Ostani mu ohranjen med Slovenci časten spomin!

Župnijski Sv. Lovrenc v Slov. goricah je dobil tamošnji g. provizor in kaplan Matija Neudauer.

Gozdarska šola v Mariboru bo ukinjena koncem letošnjega šolskega leta.

Zvitek žice požrl. V mariborski moški kaznilnici je požrl iz samomorilnega namena zvitek žice kaznenec Val. Mlinarič. Začutil je neznosne bolečine po trebuhu. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je bil takoj operiran.

Prijeti vlomilci. Pri trgovcu Rižniku na Košakih pri Mariboru je vlomilo v trgovino pet moških. Kar celi voz so si naložili in ga peljali proti Mariboru, kjer jih je pa presenetil stražnik z revolverjem in izročil dva s težko obloženim vozom vred policiji.

Gospodar obračunal z nožem z viničarjem. Po končani trgatvi pri nekem kmetu na Pesnici se je na potu proti domu sprl gospodar radi mezde z viničarjem Jernejem Kmetičem. V jezi je potegnil posestnik nož in zabodel z njim Kmetiča v bok in ga tako opasno poškodoval, da so spravili viničarja v prav resnem stanju v mariborsko bolnico.

Kar dva požara. V Mihovcih, občina Cirkovci pri Pragerskem, je v noči uničil požar gospodarsko poslopje po-

Ali potrebujete čistilno sredstvo?

Zgodaj zjutraj dosežete normalno lahko izčiščenje, če vzamete prejšnji večer 2—3 dražeje ARTINA. Dobilo se v vseh lekarnah. Vsebinska škatlice po Din 8'—

ARTIN

zadostuje za 4 do 6 krat.

Odobreno od Ministar. soc. politike in narodnega zdravja San. oddel. S. Br. 12258 od 12. julija 1932.

sestnice Ane Sagadin. Ogenj se je vsled vnetega sena in slame naglo razširil na kolarnico, listnjak, hlev in svinjak. Od Sagadinove domačije je v noči, ko so vsi spali, preskočil ogenj na gospodarsko poslopje posestnice Marije Pernat, kateri je pogorel skedenj, hleva in kleti. Požrtvovalnosti gasilcev gre zasluga, da ni prišlo še do večje požarne nesreče. Oba zgorajna požara sta tik pred zimo še bolj občutna, ker je zgorela obema posestnikom živinska krma in slama. Zavarovalnina je v obeh slučajih le delna.

Motor mu je ukradel. Fran Vincekovič, vrtnar v Ptuj, je imel električni motor z brizgalno napravo, s katero je proizvajal umetni dež, ker na Ptuj nimajo vodovoda. Neznanec se mu je priplazil v noči na vrt in mu izmaknil motor, ki je bil vreden 16.000 Din. Tatu motorja so izsledili v Mariboru v osebi brezposelnega ključavničarskega pomočnika Martina Senčar iz Podvinca. Lastnik je dobil ukradeni motor nazaj.

Ako se konji splašijo. Posestnik Štefan Breclj iz Podloža, občina Ptuj, je vozil drva. Bližajočega avtomobila so se splašili konji, posestnik in voznik je padel z voza pod prednja kolesa, ki so ga nevarno poškodovala. Breclja so oddali v ptujsko bolnico.

Ponočnjaki so navalili na posestnika Jožefa Žnidariča iz občine Mezgovci v bližini Ptuja in ga tako obdelali s koli in noži, da je obležal nezavesten v mlaki krvi. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico v Ptuj.

Radi uboja obsojen na dosmrtno ječo. Jožef Krištofič iz Stojncev pri Ptuj je že bil 18krat predkaznovan in enkrat je bil obsojen celo na 8 let radi razbojniškega napada, katerega je izvršil v družbi dveh pomagačev. Po prestani kazni in odpustu iz kaznilnice se je vrnil k svoji ženi v Stojnce, ki je tamkaj posestnica. Dne 18. aprila je bil Krištofič v vinotoču Elizabete Šilak v Stojncih. Pred odhodom z doma se je že oborožil z vojaško pištolo, a je bil skraja med pivci povsem miren. Naenkrat pa je začel iz neznanega vzroka razsajati, upiti in groziti z opasnimi orožjem. Vse je pobegnilo pred nasilnežem, le njegov stari znanec Štefan Kranjc se mu je približal in ga skušal pomiriti. Ruvala sta se za pištolo, ki se je sprožila in zadela Krištofiča v desno stegno. Kljub ranjenosti je izmaknil Krištofič Kranjcu orožje, mu ga nastavil na prsa s krikom: »Tu

lmaš!» in žrtev podivjanosti se je smrtno zadeta zgrudila in izdahnila na licu mesta. Senat mariborskega okrožnega sodišča je obsodil Kristoviča dne 26. oktobra na dosmrtno robijo, na trajno zgubo častnih pravic, na plačilo pogrebni in sodnih stroškov in za vsakega od pokojnikovih otrok bi naj plačeval mesečno 100 Din. Obsojeni kazni ni sprejel in njegov zagovornik je prijavil priziv.

Viničarija pogorela. V Desterniku pri Ptujju je požar popolnoma uničil viničarijo posestnika in župana Jožefa Čeha iz Ločiča pri Sv. Urbanu. Zgorela je hiša in vsa gospodarska poslopja. Domnevajo, da je nastal požar vsled neprevidnosti.

Precejšen plen. V noči na 26. oktobra je bilo vlomljeno v lekarno g. dr. Belca v Murski Soboti. Vlomilec je izmaknil iz blagaj 8000 Din gotovine.

Požigalec na delu. Kmetu Francu Žunkoviču pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je požigalčeva roka zažgala škedenj in kolarnico. Nedavno je bil isti kmet ob hišo ob koncu vasi vsled podtaknjenega ognja.

Nogo si je presekala. Francu Doberšek, 27letnemu posestniškemu sinu iz Lešja, občina Maj, erg, je pri sekanju izpodletela težka sekira in mu presekala desno nogo s kostjo vred.

Novi čehoslovaški ministrski predsednik Malypeter, kateremu je uspela sestava nove vlade.

Avtomobil zgorel. Slovenjgraški avtomobilski podjetnik, in lastnik mehanične delavnice Jakob Tišlar se je vračal na večer iz Vuhreda nazaj proti Slovenjgradu. Pri Dravogradu se je avto vnel in gorljivi deli so uničeni. Tišlar je vozil seboj še dva potnika, ki sta skočila še pravočasno iz gorečega vozila.

Past, nastavljena ponočnjakom — smrtno zagrabila nedolžnega. V Rogatcu so doživeli čuden in žalosten smrten slučaj, ki je redkost v kroniki nesreč. Pod okno služkinj gostilničarja Sporna so hodili ponočnjaki. S pomočjo elektrotehničnega vajenca je pustil nekdo napeljati električni tok preko gnojišča v dolžini kakih 16 korakov. V žice pa se ni zapletel nobeden ponočnjak, ampak svinja. Gostilničar Josip Sporn, ki ni znal za napeljavo elektrike, je poklical mesarskega pomočnika Vinka Černošo, da bi mu doklal med žice zamotano svinčce. Ko je hotel mesar oprustiti žival žic, se je zgrudil mrtev. Sodno raztelesenje smrtno ponesrečenega je dognalo, da je Černošo ubil električni tok. Cela zamotana zadeva je v preiskavi, ki bo dognala krivce neumestne in skrajno neprevidne šale, ki je zahtevala nehotne smrtno in čisto nedolžno žrtev.

Vlom v trafiko. V noči na 27. oktober so obiskali neznani vlomilci trafiko Marije Anderluh v Šmarju pri Jelšah. Odnegli so tobačnih izdelkov ter kolkov za 5000 Din.

Smrtna nesreča dijaka. V Ljubljani je prišel dne 28. oktobra pod avtoomnibus 13letni dijak Vladimir Vajda, ki se je vozil na kolesu. Med prevozom v bolnico je revež izdihnil.

Služkinja utonila. Dne 26. oktobra je utonila v Trnovem pri Ljubljani v Malem grabnu ob priliki pranja perila Steinerjeva služkinja Vida Glavan. Smrtno ponesrečeno, ki je bila doma iz Boštajna, so našli kakih 100 korakov proč od mesta, kjer je padla v vodo.

Ponarejeni 10- in 20-dinarski novci so se pojavili dne 21. oktobra po Kamniku in okolici. Črabo ponarejen denar

je spravljala v promet neka ženska, katero so izsledili in prijeli. Aretirana je izdala svojega moža kot ponarejevalca, ki je bil pa že pod Avstrijo obtožen ponarejevanja petkronk.

Požar uničil dve hiši in štiri gospodarska poslopja. V vasi Livold pri Kočevju je uničil v noči požar dve hiši popolnoma in štiri gospodarska poslopja. Da ni pogorela cela vas, gre zahvala združenim pomoči gasilcev, ki so pribrzeli od vseh strani. Škodo cenijo nad 1 milijon dinarjev in je krita le z neznatno zavarovalnino.

Ostrešje stanovanjske hiše zgorelo. V noči od 26. oktobra je nastal iz dosedaj nepojasnjenega vzroka ogenj na podstrešju hiše Alojzija Muleja v Ribnem pri Bledu. Gasilci so preprečili, da ogenj iz podstrešja ni prodrl stropa in so lahko rešili vso opravo.

Avtomobilist povzeli vola. V Šentjernejski vasi na Dolenjskem je strl

Bivša avstrijska cesarica Zita se je mudila zadnje dni v Kölnu v Nemčiji.

Zadnja pot atentatorja na japonskega cesarja. Začetkom letošnjega leta je bil izvršen na cesarja Hirohito bombni atentat. Atentatorja Korejca Li Hosko peljejo s v košaro zakrito glavo na morišče. — Desno: Angleški brezposelni na pohodu v London.

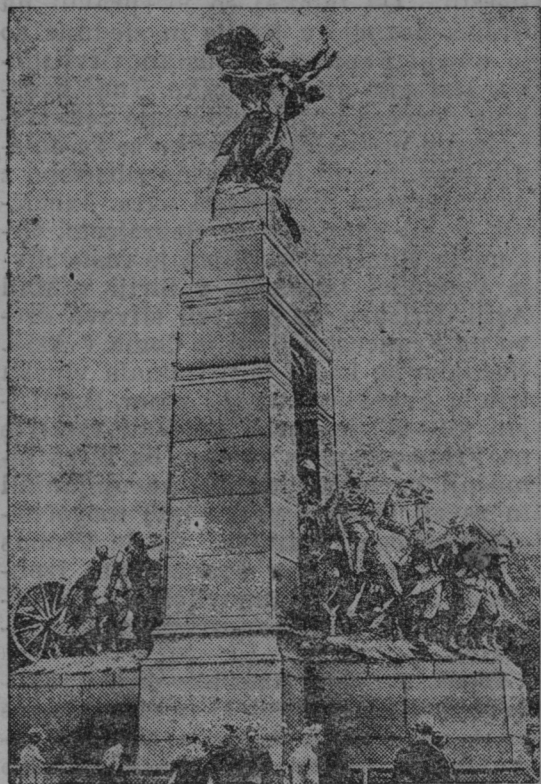
nepreviden avtomobilist ного volu, ki je bil last posestnika Škale.

Izredna krava. Pri Jelničevih v Dolu nad Suhorjem pri Metliki je povrgla krava 6 teličk in 1 junčka. Zarod je kmalu poginil.

Usodepeln spor pri podiranju dreva. Pri podiranju dreva v gozdu pri Novem mestu sta se sprla Peter Balič iz Sušic in njegov prijatelj iz Jutrovec. V ostrosti prepira je tovariš smrtonovarno poškodoval s sekiro Baliča.

Pri podiranju v gozdu je zlomilo podrtó drevo levo ного Albinu Dremlju, posestniku iz Pustega Javorja ob Temenici na Kranjskem.

Mi vemo, da za Vaše pridelke skoro nič ne dobite. Zato Vam tudi mi damo blago za ceno, ki je primerna Vašim dohodkom. Pridite v Maribor, Gosposka ulica 10, k **Antonu Macunu**, in se tam prepričajte. Samo eden primer Vam dam in to je: Moška suknena obleka Din 189, moško zimsko suknjo (štucer) D 240, ženski plašč 340 Din in v. 1110

Kanada je postavila vojnim žrtvam spomenik.

Mussolini pregleduje z motornimi kolesi opremljene policijske oddelke. — Desno: Nemški inženjer Tilling (levo poleg rakete) je dosegel z raketo višino 800 m. Raketa se je vrnila s te višine po razprostranju obeh peruti lepo na zemljo. Inženjer bo pognal te vrste rakete še v višino 7000 metrov.

Napačno oblečen mož.

Uprav umetnost je, moškega pravilno obleči. Od sto žen je komaj ena, ki zna natančno iz dolgoletnega zakonskega življenja, kako se mož obleče.

Zgoraj beležene besede se nanašajo na doživljaj policijskega komisarja g. Teša, s katerimi se je tako rad ponašal v družbi. Bil je naslednji slučaj edini iz zmagoslavnega delovanja komisarja, v katerem je spravil žensko na morišče pod riljotino.

Ta ženska se je pisala gospa Glovan in je sklenila znanje s krvnikom edino zaradi tega, ker ni znala, kako se njen mož oblačiti.

Lepega dne so našli Glovana, ki je bil premožen in se je vozil v svojem lastnem avtomobilu, v mestnem gozdiču mrtvega. Njegov voz je stal par korakov od trupla, eden od gumijevih obročev na kolesu je bil preluknjan od revolverске krogle. Znaki so kazali brezdvomno, da je bil g. Glovan pri nočni vožnji skozi gozd napaden, umorjen in oropan. Dobil je dva strela od zadaj in oba sta bila smrtonosna. V noči zločina je še močno deževalo, krvave sledi so bile jedva vidne. Roparski napadi na avtomobiliste so bili tedaj pogostni in tudi v tem slučaju je bilo jasno, da je imela vmes svoje prste tolovajska banda, katero so že dolgo zaman zasledovali. Umorjenega Glovana so že hoteli odpeljati k sodnemu raztelesenju, ko se je pojavil pri truplu komisar Teš, kateremu so se posrečile na videz malenkostne, brezpomembne ugotovitve.

Komisar je ugotovil dejstvo, da ni umorjeni pravilno oblečen. Nikakor mu niso manjkali komadi obleke. Teš je pokazal zbranim, da mrtvi nima hlačnikov. Nadaljna preiskava je dognala, da je bila obleka umorjenega tako ohlapno prikrojena, da bi ne bil mogel napraviti brez hlačnikov niti koraka, ne da bi bil ob hlače. Razlaga tega odkritja je bila enostavna: Glovan ni bil umorjen na kraju, kjer so ga našli. Že kot mrliča so ga pripeljali v gozd in hoteli javnost preslepiti z roparskim napadom. G. komisarja je še uverilo v tem prepričanju po na-

MR. BAHOVEC
PLANINKA
ZDRAVILNI ČAJ

Planinka čaj

Bahovec vsebuje zdravilno moč ultraviolečnih žarkov planinskega solnca.

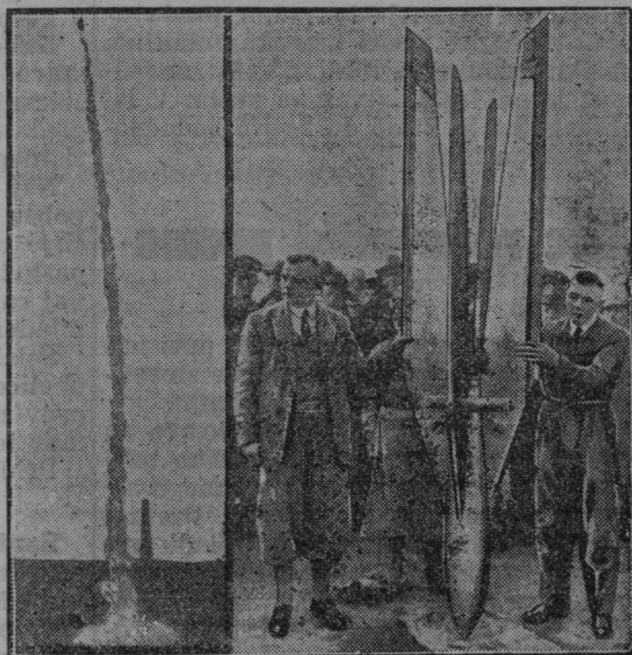
Zavitek Din 20.— v apotekah. 841

daljnem iskanju odkritje, da je imel umorjeni gumba za ovratnik narobe. Gumb na srajci, ki bi spadal spredaj, je bil zadej. Liki beli dan je bilo jasno, da se mrtvi ni sam oblekel, da ga ni oblekel kak mož, ki bi tudi v največjem razburjenju ne bil zamenjal gumbov.

Pol ure za tem je sporočil policijski komisar Teš ženi umorjenega vest, kje da so našli njenega moža. Gospa Glovan je seve izlila cele potoke solz ter glumila najglobokejšo žalost in potrlost. Teš pa ni bil vstopil v stanovanje umorjenega praznih rok, ampak z uradnim dovoljenjem, da sme napraviti hišno preiskavo. Hlačnike je našel že prav kmalu za stolom, na katerega je odlagal umorjeni pred počitkom slečeno obleko. Gospa Glovan je po kratkem tajanju priznala, da je spravila že postaranega moža radi tega s pota, da bi se lahko poročila z mlajšim.

150letnica (27. oktobra 1732) rojstva enega največjih umetnikov na gosli Nikolaja Paganinija, ki je bil rodom iz Genove na Italijanskem.

Štiri mesece pozneje so predali na smrt obsojeno zločinko rablju.

Kmet in izobrazba.

(Dopis iz kmečkih vrst.)

Težko je povedati nekaterim starejšim kmečkim ljudem, da je tudi kmetu izobrazba potrebna. Kmet je kmet, gospod je gospod, pravijo. Gospod lahko hodi v šole, kmet ne more. Če bi bili vsi ljudje učeni, kdo bo pa potem delal? Take in enake ugovore slišimo dostikrat, in mnogo je takih, ki jim verujejo.

Vendar pa takšno govoričenje ni pravilno. Neizobraženost niti za takega ni dobra, ki dela to, kar mu gospodar ukaže. Kmet pa mora pri delu tudi misliti. Kmet mora vedeti: ta rastlina je za to zemljo primerna, na tej njivi bom sejal na drugi ono. Kmet mora biti danes dober računar in spreten trgovec. Pridelovati sme le one vrste pridelke, ki so mu najbolj izplačajo. Poznati mora umetna gnojila. Koliko kmetovalcev pa jih pri nas res pozna? Vem za gospodinjo, ki je kupila v neki trgovini 10 kg umetnega gnoja (kakšnega, tega ni vedela) in je potem gnojila krompirju. Ker se pa v jeseni menda to ni dosti poznalo, je rekla, da je umetni gnoj čisto za nič. Dalje, koliko je gospodarjev, ki še danes verujejo, da se ječmen v mokrih letinah v stol. so izpremenili. Ne verjamejo pa, da seme s'oklase počaka v zemlji dolgo vrsto let in le v mokri letini, oziroma jeseni vzkali. Tudi na izbiro semen se ne polaga posebne pažnje, je temu ali onemu vse eno, ali seje žito ali pleva.

Kmetijske šole so pri nas še slabo obiskovane. Tudi za kmetijske tečaje ni dosti zanimanja. Poglejmo pa Dansko! Tam obiskujejo kmečki sinovi šole do 20. leta. Ravno tako tudi kmečka dekleta. Pri nas pa se vsak boji stroškov in časa za take šole. Zima je tu. Spet se bodo otvorili razni kmetijski tečaji, vršila se bodo razna predavanja. Kmetje, zlasti kmečka mladina, obiskuj pridno tečaje! Vedi: nevednost je najdražja stvar na svetu. V izobrazbi pa je ključ do boljše bodočnosti našega kmeta!

★

Dve rodovniški premo-

vanji.

Minulega tedna sta se vršili prvi premo-
vanji rodovniške živine bele sloven-
ske pasme v Mozirju in Šoštanju.

V Mozirju razstavljene krave so bile glede oblik prav lepe, enako telice. Biki in bikci pa bi, razen enega ali dveh, bili mogoče lahko lepši. Premo-
vanje v Mozirju so posetili tudi zastop-
niki rodovniških organizacij iz slovenj-
graškega sreza gg. Lobe, Apat, Wer-
nig, inž. Vrhnjak in Ivan Vrhnjak, ra-
di razgovora o ustanovitvi zveze ro-

dovniških organizacij marijadvorske pasme. Vendar omenjeni zastopniki, razven pri načelniku g. Štruclu in g. Warspeku, niso našli v Mozirju še pravega zanimanja za prepotrebno osred-
njo organizacijo marijadvorske govedi. To pa je mogoče povzročil sejem in tu-
di nerazpoloženje radi nizkih cen ži-
vine.

V Šoštanju pa je mlada organi-
zacija — rodovniški odsek Kmetijske
podružnice — pod vodstvom g. župana
Novaka in agilnega tajnika g. Košara
ter ostalega rodovniškega odbora v res-
nici pokazala, kar največ je bilo mo-
goče. Spored je bil odličen in živina
prvovrstna ter se je vkljub strogi pre-
soji moglo od 51 živali izločiti le tri.
Prvo nagrado za lepe krave je prejel
najstarejši in najzaslužnejši živinorej-
ski zadrugar šoštanskega okraja č. g.
duhovni svetnik Rozman iz Zavodnja.
Prvo nagrado je prejela gospa Marija
Košan iz Družmirja. Druga nagrada je
pa bila priznana Schwarcu Francu iz
Šoštanja, Novak Antonu in Svednik
Francu iz Družmirja, Bizjak Martinu
iz Gaberke in Bernik Jožefu iz Loko-
vice.

Dal Bog, da bi ti prvi premovanji —
kljub gospodarski krizi — pokazali v
resnici trajne uspehe in da bi se mo-
gel zarod od najboljših odbrane plemen-
ske živine ohraniti za pleme in za na-
daljno rejo.

★

Razstava perutnine in sadja v Mariboru.

Tako lepih petelinov in kokoši, gosi
in rac, pa tudi puranov, kakršne bode
mogoče videti v soboto, nedeljo in pon-
deljek dne 5., 6. in 7. novembra t. l. v
verandi Unionske pivovarne — pri
Götzu — v Mariboru, doslej še ni bilo
na nobeni tukajšnji razstavi.

Razstavljeno bo tam tudi sadje na-
ših najboljših vrst, ki se v veliki mno-
žini izvažajo v inozemstvo.

Gospodarji in gospodinje! Perutnino
reja in sadjereja sta sicer postranski
panogi našega kmetijstva. V današ-
njih težkih časih pa edino le te dve
panogi pomagata vzdržati ravnesje
v gospodarstvu in gospodinjstvu.

Kakor smo že poročali, je za to raz-
stavo dovoljena četrtinska vožnja po
železnici, da bo mogoče vsakomur o-
gledati si jo in tam videti marsikaj ko-
ristnega in poučnega.

Naj bi te redke prilike ne zamudil
noben zavedni gospodar iz bližnje in
širje okolice mariborske, naj bi se je
poslužila vsaka gospodinja, pridejo si
naj razstavo ogledat tudi mladeniči in
mladenke!

Šolski mladini iz mesta in bližnje
okolice bo omogočen skupni ogled te
prav zanimive prireditve, ki bo vsako-
mur le v korist.

Pridite vsi, ne bo vam žal!

★

Zanimiva predavanja se bodo vršila
v nedeljo dne 6. novembra v kino »Apo-
lo« v Mariboru, Slomškov trg, o raznih
vprašanjih perutninarstva. Pričetek
predavanj je ob 8. uri dopoldne. Pre-

davanja so naslednja: 1. O pospeševa-
nju perutninarstva po hanski upravi,
predava g. inž. Wenko. 2. Nato je pre-
davanje g. kmetijskega referenta Zu-
panc Martina: Kakšna je štajerska ko-
koš in zakaj jo naj gojimo? 3. Za tem
sledi predavanje o zgodovini štajerske
kokoši, o kokošnjakih, o krmilih in o
krmljenju, o boleznih in konečno še o
vzgoji in reji piščet. Predavanja bodo
po možnosti spremljana s filmi in
slikami, tako da bodo res poučna.
Vsak, kdor se zanima za napredek tu-
di v tej gospodarski panogi, naj pride.
Vstop je prost. Ker je za ta dan še ve-
ljavna četrtinska vožnja, je mogoče tu-
di oddaljenim, da se predavanj udele-
žijo. Gospodarji in gospodinje, pridite,
oglejte si tudi razstavo, je v vašo veli-
ko korist!

Odkod je prišlo k nam sadno drevje?
Rimljan Lucullus je po sporočilu rim-
skega zgodovinarja Plinija prinesel
črešnjo iz Male Azije v Italijo. Citrona
je bila znana v najstarejših časih v
Perziji. Od tamkaj so jo spravili na
Grško, pozneje v Italijo in slednjič so
jo uvedli Feničani po ustanovitvi me-
sta Marseille na Francosko. Tudi hruš-
kina drevesa in jablane imajo zelo sta-
rodavno preteklost. Jabolko se že ome-
nja v sv. pismu in je tesno združeno z
usodo prvega človeškega para. Jabolč-
nik je bil znan starim Hebrejcem, Gr-
kom in Rimljanom. Sliva je rasla div-
ja v okolici Damaska v Siriji v Mali
Aziji. Križarji so prinesli slivovo dre-
vo na Francosko. Trta je doma v Aziji.
Neznano je, kedaj je priromala vinska
trta v Francijo. Rimski cesar Domici-
jan (81—96) je pustil posekati vse trte
po Francoskem iz strahu, da bi se ta-
mošnji barbarski narodi ne upijanjali
in začeli vpadati preko mej mogočne-
ga rimskega cesarstva. Še le Probus
je zabil saditi na Francoskem izpu-
ljene trte in je ustanovitelj francoske-
ga tolikanj dobičkanosnega vinograd-
ništva.

Vojnik. Ker zbira Kmetijska družba podat-
ke o pridelkih in živini, ki jo odprodaja naš
kmet, prosimo vse, da javijo Kmetijski po-
družnici množino in vrsto blaga, ki ga imajo
za prodajo. Kmetijska družba si je namreč
nadela nalogo, da bode posredovala prodajo
vseh kmetijskih pridelkov, sadja, fižola, sena
itd. Prijave sprejema tajnik podružnice g. F.
Senegačnik.

★

Cene in sejmska poročila.

Mariborski živinski sejem dne 25. X. 1932.
Prignanih je bilo 6 konjev, 14 bikov, 160 vo-
lov, 309 krav in 7 telet, skupaj 496 komadov.
Poprčne cene za različne živalske vrste so
bile: debeli voli 1 kg žive teže od 2.75 do 3.75
Din, poldebeli voli 1.75 do 2.50 Din, plemenski
voli 1.50 do 2 Din, biki za klanje od 2 do 3 D,
klavne krave debele 1.50 do 2 Din, plemenske
krave 1.25 do 1.75 Din, krave za klobasarje 1
do 1.25 Din, molzne krave 1.50 do 2 Din, breje
krave 1.50 do 2 Din, mlada živina 2.50 do 3.50
Din, teleta 3 do 5 Din. Prodanih je bilo 350
komadov.

Mariborski svinjski sejem dne 28. X. 1932.
Na ta svinjski sejem je bilo pripeljanih 198
svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6
tednov stari komad 70 do 80 Din, 7—9 tednov
stari 100 do 140 Din, 3—4 mesece 180 do 250

Din, 5—7 mesecev 350 do 400 Din, 8—10 mesecev 450 do 500 Din, 1 leto 600 do 750 Din, 1 kg žive teže 6.50 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 9 do 10 Din. Prodanih je bilo 161 svinj.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 8 do 10 Din, II. vrste od 6 do 8 Din, meso od bikov, krav, telic 4 do 5 Din, telečje meso I. vrste od 10 do 12 Din, II. vrste od 6 do 8 Din, svinjsko meso sveže od 10 do 14 D.

*

Koledar „Slov. Gospodarja“.

Med kmetскими posestniki je že več let vpeljan žepni koledar. Do lanskega leta ga je izdajala bivša Kmetška zveza. Letos pa ga je izdal naš »Slovenski gospodar«.

Koledar je v celo platno vezan, ima svinčnik in je lepe žepne oblike. Ima sledečo vsebino:

Koledarski del.
Cirilica in latinica.
Poštne pristojbine.
Svet in domačija (članek).
Kr. banska uprava.

Kaj je s hmeljem (članek).
Protialkoholno gibanje in naš vinarstvo (članek).
Oporoka (kako se napravi, da je pravilna).

Pamet je boljša kot žamet (povest, v kateri so pojasnjeni in rešeni vsi spori, ki lahko nastanejo zaradi mej med dvema sosedoma).

Prva pomoč v nesreči (človeka).
Domača zdravila (za človeka).
Zdravljenje domačih živali.
Odplačevanje dolgov (članek in tabela).
Kako se mešajo umetna gnojila?
Sejmi za Štajersko, Kranjsko, Koroško in Prekmurje.

Tabele za preračunavanje lesa.
Kako postopati pri zavarovanju in požarih? (članek).

Koledar brejosti (tabela).
Kako snažimo madeže? (tabela).
O prehrani (članek).
Prva pomoč pri porodih domačih živali.
Kmetijsko knjigovodstvo z različnimi tabelami.
Belježni papir.

Skupno 276 strani!

Koledar stane Din 10.—. Ako ga kdo naroča po pošti, naj priloži znamk za Din 11.—. Na naročila brez plačila vnaprej se žal ne moremo ozirati. Naklada je trikrat manjša od lanske in se ponatis radi višjih cen papirja in platna ne bo izvršil. Kdor hoče torej koledar imeti, naj ga takoj naroči pri

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Družba avtomobilskih tatov.

Z aretacijo družbe avtomobilskih tatov, ki je bila znana pod imenom — »Rindfleisch in drug«, je dosegla berlinska policija velik uspeh v zadnjih dneh. Skozi roke te družbe je romala dobra tretjina vseh avtomobilov, ki so

bili zadnja leta ukradeni v Berlinu. V tem vele mestu si prilastijo uzmoviči letno najmanj 2000 voz.

Glavar bande se je pisal Rindfleisch. On je vodil po natančnih načrtih tatvine prikladnih voz. Posedel je najmodernejšo in z vsem potrebnim opremljeno popravljalnico, v kateri je spreminjal ukradena vozila tako, da bi pozneje ne bil spoznal izmaknjenega in preurejenega avtomobila niti njegov večletni lastnik. Organiziral je prodajo preurejenih vozil po Berlinu in sploh po Nemčiji. Vse je nadziral sam, nikomur ni zaupal, znal si je pa pridobiti v zločinskih krogih izreden ugled ter strah in to je bil eden glavnih vzrokov, da tako dolgo ni zašel v roke policije. Rindfleisch se ni zanesel na dejstvo, da so mu berlinski tatovi sami pripeljali prikladna vozila, sam osebnost se je podal po enkrat tedensko na delo, je prepotoval z avtomobili posute okraje vele mesta, kjer je izsledil za svoj posel najbolj pripravne avtomobile. Najbolje se je trgovalo s srednje velikimi in z malimi vozili. Velike, dragocene in razkošno opremljene vozove je pustila družba na miru, ker bi ji bil nagnal zopetni pojav izrednega avtomobila na prodajnem trgu policijo na vrat.

Med sprehodi po Berlinu si je zapisoval Rindfleisch z vso natančnostjo zanj najsposobnejše vozove. S poklicom na telefon je določil natančen naslov voza in lastnika. Prevara z lažnim in goljufivim klicanjem na telefon se je najbolje obnesla pri zdravnikih. Če ni šlo drugače, so člani tatinske družbe z največjo drznostjo izmaknili avtomobil naravnost iz garaže.

Ukradeni voz so v Rindfleischovi popravljalnici prelakirali, spremenili naslov tvrdke, ki bi ga naj bila izdelala, posebno pa pazili na odstranitev onih znakov, katere navaja pri avtomobilski policiji, kot nekaj posebno značilnega. Potvorili so razne dokumente, ki so potrebni za prodajo avtomobilov.

Umazan plašč.

Posebno prefrigan in drzen roparski napad sta izvedla dva neznanca na bančnega slugo v predvoru pruske narodne banke. Lopova sta se polastila 6900 mark gotovine in čeka na 15 tisoč mark. Sluga berlinske banke tvrdke je imel naročilo, da kasira pri državni banki in neki pomorski trgovini. Od trgovine je prejel ček, od lanke gotovine za 6900 mark. Ko se je hotel odstraniti izpred izplačilne blagajne narodne ali državne banke, je stopil predenj možki, ki ga je opozoril z vso vljudnostjo, da ima umazan plašč. Sluga je seveda

Bridka zgodba skopuha.

(Dalje.)

Drugo jutro so pokleknili pred svetišče Ma-hajanova. Naenkrat se je pojavila revna ženska, oblečena v najpotrebnejše, in se vrgla, ne meneč se za molitev, pred modrega.

»Sveti oče! Izmozgana sem od skrbi in pomanjkanja. Allah mi je vzel moža ter najstarejšega sina, pustil me je samo na tej bedni zemlji s kopico otrok. Sveti mož, tvoje ime je slavno po celi Indiji. Prosim te pomoči, ljubljene Al-lahov!«

Mohamed je poslušal z veliko nevoljo žensko jadikovanje, ki ga ni niti najmanj presunilo. Dozdevalo se mu je, da ga čaka nekaj hudega. Pripravljal se je na izbruh jeze. Modri je potegnil ženšče na stran in jo povabil, naj mu še enkrat potoži svoje prebridko gorje. Bable je le ihtelo na ves glas. Svetniški mož se je obrnil in rekel:

»Mohamed, res je v stiski. Podari ji 1500 rupij. Dovolj bo. In razven tega še 200 rupij, da se

bo lahko odpeljala z železnico in jej ne bo treba tako daleč kresati peš.«

»Nimam pri sebi denarja.«

»Dobro, tako dolgo bom počakal tukaj, da se oskrbiš z denarjem. Srce bodi odprto revežem, zaukazuje prerok. Pojdi v mesto. Pridigar te bo odpeljal, preskrbi denar in kmalu se vrni...! Stoj! Omar, morda lahko oskrbiš ti 200 rupij za potovanje, ti jih bom povrnil.«

Obrnil se je; potegnil molilno preprogo z rame, pokleknil in se takoj potopil v molitev.

Mohamed je omahoval nekaj časa. Ako pa ni hotel zaigrati vsega, je moral urno na delo. Pograbil je Omarja za roko, ki ga je odpeljal v hišo in na banko.

Denar iz rok Mohameda in pridigarja je romal skozi roke modrega v žep beračice, ki se je odstranila med gostobesedno zahvalo.

Nekaj dni za tem je moral Mohamed zopet položiti 1000 rupij na oltar dobrotelosti in še ni napolnil časa za nabiranje askira.

To proketo čarovniško zelišče askir! Moha-

Družba je posedala poseben oddelek za prodajo. Zaupni tatovi so spravljali avtomobile v manjša podeželska mesta, jih hranili v zanesljive garaže, in v časopisu je izšlo med malimi oglasi naznanilo, da je tuintam priložnosti nakup avtomobila posebno ugoden.

Celi zamotani aparat je deloval brez hibno skozi celi dve leti. Oblast si je zastonj belila glavo, kam da roma na stotine v Berlinu pokradenih voz. Slučaj je bil, ki je popeljal policijo na pravo sled: Uradu za avtomobilski promet so se začela nekoliko čudno dozevat pogostna povpraševanja po avtomobilih, ki so bili kmalu za tem ukradeni. Ta sled je pokazala policiji končno pot v Rindfleischevo popravilnico in do aretacije njega in njegovih pomagačev.

DRUŠTVENE VESTI

Slomšekova proslava pri Mali Nedelji. V zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« smo obljubili, da prinesemo o Slomškovi proslavi, ki se je vršila dne 23. oktobra, obširno poročilo. Obljubo izpolnjujemo. — Slomškovih proslav smo imeli tekom septembra in oktobra nešteto, a malo je bilo takih, ki bi se mogle kosati s proslavo, ki jo je dne 23. oktobra priredilo Slomškovsko prosvetno društvo pri Mali Nedelji. To je bila proslava, kakor smo jih vajeni videti v mestih, ne pa na vaških odrih. Pri proslavi sta sodelovala tudi pevska zbor iz Sv. Jurija ob Ščavnici in od Sv. Tomaža. Vsej prireditvi je vlil dušo domači gospod župnik Ostrž, ki je desetletja sem znan kot eden najboljših organizatorjev in ljudskih prosvetiteljev. Ves petri program je zli v lepo celoto, ki je navzoče stopnjema navduševala in ob koncu navdušila do najvišje stopnje. K navdušenju je mnogo pripomogla ognjevit beseda g. monsig. prof. Vrežeta iz Maribora, ki je v vznesenih besedah orisal Slomška kot največjega sina slovenske matere. Višek proslave je bil skupni

nastop treh pevskih zborov (domačega, jurjanskega in tomažovskega). Zapeli so kantato »Vesolja dom«, ki jo je nalašč za to priliko komponiral g. p. Frančišek Ačko iz Ljubljane. To je bila mogočna pesem, ki se lahko postavi v vrsto najlepših. Ljubek je bil nastop predic. Igra »Prisega« je ganila navzoče do solz. Prireditve se je zaključila z »Večernom«, ki so jo zapeli zbori skupno. K proslavi se je zbralo nad 500 oseb. Med navzočimi so bili razen mons. Vrežeta gg.: J. Gašparič, stolni kapelnik in pevovodja »Maribora, Kolenc Franc, tajnik KA in urednik »Nedelje« iz Maribora, Satler od Sv. Jurija, Ašič iz Križevca, Zaherl, Potočnik, Schöndorfer iz Ljutomer, Strnad od Sv. Tomaža, I. Vojkovič iz Murske Sobote, domače učiteljstvo in ostalo izobraženstvo. Kakor ostalo občinstvo, tako je prireditve v največji meri navdušila tudi vse navedene. Po proslavi je domače društvo pevske zборе in druge s delavce pogostilo. Razvila se je pristrčna zabava, katere so se bili udeležili tudi navedeni gospodje. Pri tej priliki je pevcem spregovoril g. stolni kapelnik in pevovodja »Maribora« Gašparič. Izrekel jim je priznanje k uspehu, ki so ga želi s sijajnim nastopom pri proslavi ter jih je z ognjevitimi besedami vzpodbujal k nadaljnjemu delu. Priznanje so pevski zbori, njihovi pevovodje, zlasti pa g. župnik Ostrž v polni meri zaslužili, ker so podali nekaj, česar ni nikdo pričakoval od njih. Slomškovsko prosvetno društvo je na svoje delo lahko ponosno. Slomškov duh naj ga vodi tudi pri nadaljnjem delu!

Mala Nedelja. Slomškovsko prosvetno društvo pri Mali Nedelji se tem pote priprčno zahvaljuje vsem, ki so pri Slomškovi proslavi dne 23. oktobra na kakršenkoli način sodelovali, ali so s svojo navzočnostjo proslavo dvignili. Posebno zahvalo izreka gg.: monsig. prof. Vrežetu in Gašpariču iz Maribora za vzpodbudne besede, navzoči duhovščini, domačemu učiteljstvu, sodelujočim pevskim zborom, zlasti njihovim pevovodjem. Srčno zahvalo naj sprejme tudi g. p. Fr. Ačko za trud, ki ga je imel pri kompoziciji kantate »Vesolja dom«.

Sv. Jurij ob Tatoru. Tukajšnje Katoliško prosvetno društvo je imelo svoj redni letni

občni zbor v nedeljo dne 9. oktobra, ob 3. uri popoldne v cerkveni hiši pod vodstvom vlč. g. župnika Pečnak Jožefa, predsednika društva. V kratkih in jedrnatih besedah je predsednik razložil pomen in namen prosvetnih društev. Sledila so poročila tajnika, blagajnika in knjižničarja. Po končanih poročilih je bila na sporedu volitev novega odbora. Izid volitev je sledeči: g. Jož Pečnak, predsednik; Zvonka Lesjak, podpredsednica; Cukala Milko, tajnik; Hanžič Josip, blagajnik; Zupančič Leopold, knjižničar; Popovšek Ivan, gospodar; Kos Marija in Trepel Marija, odbornici; zastopnik dramatičnega odseka, ki se namerava ustanoviti, g. kaplan Veselič Fran; zastopnik pevskega odseka v društvu g. organist Žižek Joško; preglednika računov Matilda Lončar in Hanžič Polde. Daj Bog, da bi naše bodoče delo ne bilo brez sadu!

Vojnik. Naše prosvetno društvo ima v nedeljo dne 6. novembra, popoldne po večernicah, svoj občni zbor. Vsi prijatelji ljudske prosvete vabljeni! Občni zbor se vrši v društveni sobi v kaplaniji.

Vojnik. Menda ga ni med nami, ki bi še ne bil čital ali čul povesti o Martinu Krpanu. Za svoj god, na Martinovo nedeljo, bode menda prišel na vojniški oder. Da pa ne bo na odru samo svoj god praznoval, si lahko mislite. Tihotapil bo po stari navadi sol, se tepel s financarji in nazadnje bo ugnal v kozji rog samega Brdavsca. Kdor pozna naše igralce, kdor je gledal Mlinarjevega Janeza, bo posejil tudi to igro, ki jo vprizori v kratkem naš fantovski odsek prosvetnega društva.

Št. Andraž pri Velenju. Vse naše prijatelje ponovno vabimo na tridejansko dramo »Rožmarin«, ki jo vprizori Katoliško prosvetno društvo v nedeljo dne 6. novembra, ob treh popoldne v Društvenem domu. Snov igre je vzeta iz svetovne vjane ter je vsa prepletena z lepim petjem. Režija in scenerija je v dobrih rokah. Med odmori svirajo tamburaši. Po igri se vrši v Društvenem domu vinska trgatev, na kojoj so vsi prijazno vabljeni! — Odbor.

„Slov. Gospodar“ stane:
celoletno 32 Din,
polletno 16 Din,
četrtletno 9 Din.

med še ni hrepenel po ničemur tako nestrpno, kakor po skrivnostnem korenu.

Brat in sestra.

Ko je še spala Sita oni dan po ponesrečenem pobegu, je bil Rama po koncu in razmišljal.

Da, že koj jutri je hotel začeti z novim načrtom, z onim skozi duri. Z novim načrtom, da, pa ta načrt iztuhtati, za to je bil preveč utrujen. Legel je, priporočal je Sito in tujca ljubemu Bogu ter angelu varhu in je zaspal kmalu.

Zjutraj je odnesla ženska vrč za vodo in ga napolnila. Sita se je hotela razgovarjati. Rama jo je zavrnil, češ, da mora razmišljati.

Pravkar se je pripravljaj, da bi znova preiskal sobo, ko je polukala ženska skozi odprtino. Rama se je prestrašil. Čakal je še nekaj časa in nato je lahko potrkal na vrata. Zunaj je nekaj zašušljalo in že je pogledalo ono bable skozi luknjo.

»Kaj hočeta?«

»Nič!«

Od nje res ni hotel nicesar, a uverjen je bil,

da ju ob pobega skrbneje nadzorujejo in najbrž je sedela ženska celi dan pred vrati in pazila na ujetnika.

Rama je bil obupan. Kaj naj začne? Edinole mu je še preostalo, da je čakal na kako ugodno priliko.

Povrh se je oprijel fantka dolg čas, brezposelnosti ni mogel dolgo prenašati. Tokrat je bila Sita, kateri se je rodila dobra misel, kako bi bilo mogoče najbolje ubiti in prepoditi dolgočasje.

»Rama, veš, kaj bova počela?«

Mladec je bil pravi fant, ki ni dal veliko na misli dekleta, a vendar je vprašal:

»Kaj pa, Sita?«

»Med seboj se bova vpraševala in odgovarjala iz katekizma, kakor je to delal stari Tomaž. Zdaj boš ti izpraševal in jaz bom odgovarjala, a potem bom izpraševala jaz in ti boš dajal odgovore. Ako bova zopet pri patru Sahebu, naju bo takoj krstil!«

Rama je bil takoj zadovoljen. Molil je k sv. Duhu, kakor je to storil Tomaž, napravil je prav

slekel suknjo, da bi jo očistil in je položil tudi aktovko z denarjem na mizo pred blagajno. Med tem ko je snažil revež s časniškim papirjem plašč, mu je izmaknil neznanec, ki je imel pomagača, aktovko in podtaknil na mesto polne — prazno na isto mesto. Sluga je opazil tatvino šele tedaj, ko je dvignil podtaknjeno aktovko, ki je bila mnogo lažja od njegove. Zločinca sta jo že bila popihala med brisanjem suknje bogzna kam.

Železniška postaja Vatikana.

Za osebno uporabo papežev določena va-

Avto na paro.

Po cestah v nemškem mestu Kassel drži te dni neslišno skrivnost, lep, štirisedežni avtomobil. Nobenih izpušnih plinov, nobene eksplozije! Vsake strmine se loti igraje, kakor da nima jo konjske sile nobenega pomena.

Kakšno tehnično čudo je to vozilo? Karoserija ne kaže nobenih posebnosti, kvečjemu, da je motorni plašč bolj podolgovat nego pri običajnih avtomobilih. Na hladilniku stoji ime znane kasselske tovarne — lokomotiv. Ta avtomobil pa je prvi nemški parni avtomobil! Na mestu bencinskega motorja ima parni kotel, ki proizvaja pritisk 100 atmosfer.

Že od kar so pričeli graditi avtomobile, so jih skušali poganjati s paro. Na Angleškem imajo danes celo vrsto težkih tovornih avtomobilov na parni pogon. Novo na kasselskem avtomobilu pa je to, da skuša združiti prednost bencinskega motorja s prednostmi parnega stroja. Kotel se kuri pozneje s težkim oljem, ki zgori popolnoma in je varnejše pred eksplozijami ter toplotno tehnično izdatnejše.

Kotel je montiran pod motornim plaščem in oddaja paro stroju s štirimi cilindri, ki stoje na zadnji osi. Porabljena para gre mimo hladilnika, kjer se spet skondenzira. Voda v kotlu zadostuje za okroglo 5000 km, brzina se ravna s posebnim vzvodom, kakor pri navadnih avtomobilih z akceleratorjem, v ostalem pa je manipulacija ista kakor pri teh avtomobilih, in tudi parni kotel ni navaden kotel, ki ga je treba kuriti z ognjem. Eksplozije so izključene, ker ureja parni pritisk kakor tudi temperaturo samodelna električna naprava. Vozilo je v minuti pripravljeno za vožnjo, ker se da stroj iz mrzlega stanja takoj pripraviti v obrat.

Ker je kurivo (olje) cenejše od bencina, je vozilo bolj ekonomično. Na prvih poskusnih vožnjah je dosegel voz brez napore 100 km na uro in vse to

bo vplivalo, da se bode kot prometno sredstvo razširilo morda že v kratkem času.

Bohova. V nedeljo dne 23. oktobra je slavilo gasilsko društvo na Bohovi svojo ustanovitve. Na predvečer se je vršila po vasi bakljada. V nedeljo so odkorakali gasilci od Gasilskega doma ob zvokih razvanjske gasilske godbe, skupno z hočkimi in razvanjskimi gasilci v Hoče k službi božji. Č. g. kaplan Juranovič je v pridigi v živih besedah orisal gasilcem, kaj pomenja njihovo geslo: »Bogu v čast, in bližnjemu v pomoč!« Ko so se vračali gasilci od službe božje po vasi, so metala domača dekleta cvetje in vence na četo gasilcev. Popoldan pa se je vršila ustanovna veselica, združena z vinsko trgovijo, na kateri so ljudje se prav dobro zabavali. Navdušeni gasilci se vsem, ki so količkaj pripomogli, da se je ta prireditev tako lepo izvršila, kakor tudi vsem, ki so v gmotnem oziru podpirali društvo, kar najiskrenejše zahvaljujejo ter prosijo domačine in sosedo, da jih drugič zopet tako v obilnem številu posetijo.

Fram. Umrl je dne 23. oktobra g. Blaž Bezjak, ki je doživel 91. leto življenja in bil najstarejši v župniji. Lastnik malega mlina na Ješenci se je prestavil v Fram na sedanje mesto, kjer je s svojo izredno marljivostjo povečal svojo malo obrt v veliko oljarno. Kljub svoji starosti se je vedno zanimal za moderne stroje, ki jih je oskrbel njegov sin g. Ivan. Dokler je mogel, je vsako nedeljo prihajal v cerkev in tako umrl kot dober katoličan. Neštevilna množica ga je v torek pospremila na zadnji poti. Naj počiva v miru, njegovi rodbini naše sožalje!

Zgornja Sv. Kungota. Pri nas je pripravil naš mnogozaslужni in v vinogradu Gospodovem neumorno delujoči g. župnik Frančišek Magdič svojim ljubim župljanom redko cerkveno slavlje. Po njegovem prizadevanju je ponovil č. g. Ferdinand Kolednik iz Maribora novo sv. mašo. Ob pol 10. uri se je zbralo pred

umetniško lepim slavolokom, delom domačega g. župnika, ogromna množica ljudi. Prišli so celo iz sosednjih župnij, da bi prisostvovali ganljivo lepi novi sv. maši. Učenka tukajšnje šole je pozdravila č. g. primicijanta s srčno lepo prigodno pesmico, nato pa še iskreno lepo članica tukajšnje Marijine družbe. Po izročitvi šopkov je šel spreved med slovesnim pritrkovanjem zvonov ob asistenci sosednih prč. gg.: duhovnega svetnika in stebra obmejnih Slovencev Evalda Vračko, prof. Terstenjaka ter župnikov Franca Časl in Vinko Kramerja v cerkev, ki je bila ob tem slovesnem dnevu prav posebno lepo razsvetljena in z umetniško zbranim okusom okinčana. Ob asistenci omenjenih gospodov je pel č. g. primicijant novo sv. mašo. Pridigoval mu je preč. g. duhovni svetnik Evald Vračko, ki si je najprej izprosil novomašniškega blagoslova, na osnovi evangeljskih besed: »Žetev je velika, delavcev pa malo. Prosite torej gospodarja žetve, da pošlje delavcev v svoj vinograd«, tako ganljivo lepo in navduševalno o vzvišenosti in velepomembnosti duhovniškega stanu, ter vpletel zmes ganljive in krasne zglede, kako Bog sam vodi svoje služabnike — da bo pač ostala ta pridiga trajno v dušah naših faranov! Bog mu obilno plačaj za trud! — Pridarovanju se je nabralo 450 Din za novomašnika, ki je iz revnega stanu. Pred cerkvijo se je tudi prodajal življenjepis »Zgodbe malega Gvidona Fontgalandskega«, ki ga je spisal g. novomašnik. G. novomašnik! Vsemogočni naj blagoslovi Vaše bodoče delo, da bo donášalo stoteri, tisočeri sad! Iz globine duš želimo našim Kungočanom, da bi tudi oni v doglednem času imeli v svoji sredini novomašnika — domačina! Bog daj!

Sv. Barbara pri Mariboru. V naši župniji so položili k večnemu počitku tekom 14 dni sedem mrličev. Umrl je posestnik Neuvirt Karl v Zimici, star 80 let. Bil je odločno veren mož in star naročnik »Slov. gospodarja« ter Mohorjeve družbe. Naj v miru počiva! Smrt nikomur ne prizanese, tako je tudi vzela na cesti Kurnika Rudolfa iz Zgornje Korene, starega 26 let. Peljal se je s kolesom ter tako nesrečno padel, da je obležal mrtev. Bil je priljubljen vsakomur. To je pokazal njegov pogreb, ki se ga je udeležilo mnogo ljudi. Domači cerkveni pevci so njemu zapeli doma

tikanska železnica je nekaj edinstvenega na celim svetu. Potniki na tej železnici bodo poleg papeža in njegovega spremstva najodličnejše in najvišje osebnosti. Dolžina proge znaša 594 m, od katerih odpade 275 m na italijansko ozemlje in le ostalo na Vatikan. Proga od 320 m dolžine pelje preko ene ceste in skozi 91 m dolgi predor. Edini vlak, ki vozi po vatiškanskih tračnicah, je luksuzni vlak, ki obstoji iz treh salonskih vozov, katere je podarila sv. Očetu italijanska država. V enem vozu se nahaja papežev prestol, v drugem obednica in v tretjem spalnica. Druge vago-

resen obraz in pričel z izpraševanjem. Sitini odgovori so bili nagli in le redkokedaj je mogel Rama kaj popraviti.

Tako je šlo cel ljubi dan. Zjutraj je bil Rama na vrsti, a njegova odgovarjanja niso bila tako točna. Postal je nepotrpežljiv in to je le malo pomagalo njegovemu spominu. Sita se je smejala bratovi počasnosti in že je hotel opustiti katekizem. Sita opomin, da bosta prej krščena, ga je podžigal, da je začel vedno znova. Pojoč sta menjevala vprašanje in odgovor in se nista pustila motiti od stražeče ženske. Ako je začela stražarka zmerjati, naj nehata, naj ne onečaščata hiše pravovernega muslimana s krščanskimi psovkami, nista nehala; ravno nasprotno, — Ramo je posebno veselilo, da je prepeval iz katekizma. Gojil je po tistem upanje, da bo na ta način pregnal hudobno babnico.

Posledica pa je bila povsem drugačna. Ko sta pričela zjutraj ponovno z uprašnji in odgovori, se je prikazal Omarjev obraz, ki je strogo zaukazal, da morata utihniti. Rama se ni hotel

pokoriti. Ako so jima zapirali vrata na venkaj, sta ovirala tudi onadva druge glede vstopa.

Naenkrat pa so od zunaj vlomili vrata, kačji zagovornik je vstopil z volovskim bičem in je pretepel fantka. Rama se niti zganil ni pod udarci in je odgovarjal naprej na vprašanja iz katekizma.

Sita je skočila nazaj in glasno zakričala:

»Ali ne boš utihnilo, proketo mače!«

Pridigar se je lotil deklice in jo bičal. Liki panter se je pognal bratec kačjemu zarotovavcu v hrbet in ga je skušal odtrgati od sestrice. Surovina se ga je otrese ves besneč in je kričal:

»Ako boš prenehal z vražjim vpitjem, potem je dobro!«

Rama se ni uklonil. Ko je pa videl, da trpi radi njegove neustrašenosti sestra, je skočil v kot, pristregel z lastnim hrbtom deklici namenjene udarce in zaklical:

»Ne bova več prepevala!«

»Haha! Smrdeča žaba, se boš vendar enkrat spametoval!«

Rama ni odgovoril.

in na pokopališču žalestinke. Na sedmini so se spomnili na bogoslovce in se je nabralo za novo bogoslovje v Mariboru 100 Din. Naj Bog povrne! Rajnemu Rudolfu pa večni mir in pokoj!

Sv. Lovrenc na Dravskem polju. (Požigalska obrt v cvetu!) Zločin ali blaznost? V Župeči vasi pri Sv. Lovrencu se leto menda več niti šteti ne da, k-likokrat je že gorelo. V pondeljek zjutraj dne 24. oktobra so komaj pogasili ogenj v svinjakih kmeta Franca Žunkoviča, a čez dva dni, v sredo zvečer, je bil naenkrat v plamenu škedenj z vso krmo in kolarnico. Hišo, zlasti pa soseda Beleta, ki ima večino slamnate strehe, so komaj rešili.

Sv. Anton v Slov. goricah. Zapustil je solzno dolino vzoren mladenič v najlepši dobi svojega življenja, v 21. letu, Fras Jakob iz Brengove. Bridko je bilo njegovo življenje, ker ni bil nikdar prav zdrav. Pogostokrat je sprejemal sv. zakramente in naposled še pokrepan s sv. popotnico mirno v Gospodu zapal ter se podal tje, kjer ubogi zemeljski trpini mirno spe drug poleg drugega. Zapustil je žalostne stariše in sestre, ki mu kličejo: Z Bogom, dragi Jakob! S cvetjem krasnim grob pokrij, vsaka ti spomlad, dokler glas te ne zbudi, sem z nebeških vrat!

Vojnik. Tiho, neslišno se je prikradla k nam jesen. Prešla je cvetje iz naših vrtov in polj in ptičje petje iz naših logov. In še nam je iztrgala iz naših vrst fanta, tovariša, prijatelja. Te dni je umrl v celjski bolnici Andrej Kramaršek, posestnikov sin iz Bezovice. Bil je prijatelj dobrih knjig in listov, igralec na našem odru. V cvetu let, 23 jih je štel, je nas zapustil. List z listom rumeni in odpada z drevja toda zakaj si odšel Ti, list zeleni? Šop krizantem gomilo Tvojo krije, čez srca naša veter mrzel brije. Dragi tovariš, snivaj sladko!

Jurklošter. Krizev je po svetu dosti. Tudi v Jurkloštru jih imamo. Ne toliko na pokopališču, kjer jih že ne manjka in jih ljudje zlasti sedaj za vero duše prav pridno stavijo. Ampak križe ima tudi naše delavstvo v tovarni lesnih izdelkov, koje lastnik je g. graščak Henrik Fal'ar. Res, prave delavske križe imamo pri nas. Kaj pa je križ za uboga delavca, ki ima le dve roki za delo, pa po več ust za nasititi. To je križ, če ni denarja za

na ko, ne za zabelo, ne za petrolej, niti za sol. Ja, ali ne delajo pridne delavske roke? O ja, delajo, delajo, a plač jim je bila že dvakrat utrgana, sedaj se jim pa napoveduje že tretjič. Dokler so mogli, so delavci molčali, dokler so mogli še skromno živeti ob pičli plači. Sedaj so pa v pondeljek dne 24. oktobra pričeli štrajkati. V četrtek je prišla komisija iz Ljubljane, zastopnik banovine in Strokovne zveze. A pobotati se niso mogli, ker graščak ni hotel dodati, delavci pa pri tako mali plači ne morejo živeti. Tudi bo poslej pa še več križev na obeh straneh! Tovarna tudi ne more obratovati brez delavcev.

Sv. Rupert nad Laškim. Tudi tukaj smo proslavili 70letnico Slomškovih smrti. Radi patrocinijske farnega patrona sv. Ruperta v nedeljo dne 25. septembra smo morali Slomškovo proslavo preložiti na prihodnjo nedeljo dne 2. oktobra. Slovesnost se je vršila takoj po drugem opraviilu v šoli, kjer je bila prostorna dvorana nabito polna častilcev velikega Slomškega. Kot uvod v proslavo so domači šolarji pod vodstvom g. upravitelja Povha zapeli prelepo »Preljubo veselje, oj, kje si doma« tako ljubko, nežno in občuteno, da so na mah osvojili srca poslušalcev za velikega proslavljenca. Domači gospod župnik je nato v kratkem govoru orisal pomen Slomškega za naše slovensko ljudstvo. Vrstile so se deklaracije najlepših Slomškovih pesmi: Angel varuh, Glasen zvonček vesti, Tri najlepše rožice, Dva potepena šolarja, Bog za vse skrbi, Tolažba v trpljenju itd. Mladenka, znana domača govornica Malka Ojsteršek, je tako izvrstno predočila pomen Slomškega za našo slovensko mladino, da smo se naravnost čudili nenavadnim zmoglostim priprostega dekleta. Med posameznimi točkami pa so: domači mešan pevski zbor, mogočen moški pevski zbor in šolarji zapeli Slomškovih in druge narodne, pa tudi umetne pesmi, tako milo, vzneseno in ljubko, da je marsikatero oko postalo solzno, in se je vsakdo radoval, kako zlasti naša mladina razumeva, spoštuje ter ljubi našega velikana — Slomškega ter se ogreva za njegova krščanska, slovenska načela. S poudarkom Slomškovega gesla: Prava vera bodi nam luč, materni jezik pa ključ do zveličanske narodne omike, se je zaključila prav dobro uspela slovesnost. — Veliko vzne-

mirjenje je nastalo tukaj, ko so naenkrat nastopili trije dimnikarji in zahtevali, da vsaka kmečka hiša da takoj omesti dimnike in plača tozadevne takse, češ, da nas je poslala oblast. Ker pa o tej reči ni tukaj nikomur nič znanega, ker so poslej v vsaki kmečki hiši sami ometali dimnike, zlasti pa, ker je danes za denar tako neizrečeno trda, so bili naši ljudje zelo nevoljni in večinoma niso pustili ometati dimnikov. Kmet je danes tako uboga para, da še za sol nima; cena poljskih pridelkov še vedno pada, vsi industrijski izdelki pa stalno naraščajo v ceni.

Artiče pri Brežicah. Če prav vlada povsod denarna kriza, vendar se naši župljani skazali čast in ljubezen svojim padlim vojakom s prispevki za zgraditev spomenika. V nedeljo dne 16. oktobra se je vršilo slovesno odkritje spomenika, ki je bil okrašen z nagrobnimi venci. Ob desetih je bilo sv. opravilo, kategera je opravil č. g. profesor Ivan Bogovič iz Maribora. Po opraviilu je pri spomeniku igrala godba in domače pevsko društvo je pod vodstvom g. Alojza Vanovškega prav ganljivo zapelo v mešanem zboru pesem »Oj z Bogom, ti planinski svet«. Po končanem petju se je vršila blagoslovitev spomenika. Po blagoslovitvi sta g. Jože Cerjak, predsednik pripravljalnega odbora, in č. g. profesor Ivan Bogovič pozdravila navzoče ljudstvo in v jedrnatih besedah opisala trpljenje bivših vojakov, kateri so krvaveli na bojnih poljanah daleč od ljubega doma. Po dokončanih obredih je še zapelo pevsko društvo v moškem zboru pesem »Oj Doberdob« in godba zaigrala žalostinko »Vigred se povrne«.

Vprašanja in odgovori.

I. K. v T. Moral bi dati babici 100 Din, pa jih nimam, ali niso plačane od države? — Za vaš kraj ne vemo, ako ste imeli babico, ki je od banovine nastavljena, ali kako domačo. Banovina plačuje sicer nekatere, toda navedene so tudi na vsakokratni prispevek. Vprašajte na domači občini, kjer boste našli vse potrebne podatke.

J. K. v C. Ali se da sod, v katerem je bil loj, usposobiti za vinški mošt? — To delo pa se vam pri tej nizki ceni za nove sode (1 Din za

Kačji zarotovavec je vsaj prenehal z udarci.

»Nauke belega patra si le izbijta iz glave, Ne bosta nam ušla. Ako mi udari še enkrat na uho vajino petje, bosta občutila pesem biča!«

Nato je zaukazal ženski:

»Prinesi arabsko čitanko, zvezek in koran (mohamedansko sv. pismo).

Zopet se je obrnil do otrok.

»Jaz vaju bom že zaposlil. Skrbno bom pazil, da se mi naučita arabščine in da bosta znala čitati iz korana. Te proklete izreke belega giaura vama bom že izbil. Če ne bo šlo drugače, mi bo pomagala volovska koža.«

Ženska se je vrnila z naročenim in pridigar je odšel.

Rama je še čul, ko je rekel: »Tako bodem gotov!« besede je komaj razumel in niti prav opazil ni, da so ostala vrata odprta. Zanimala sta ga le še svinčnik in zvezek.

Nova misel mu je hušnila skozi možgane. Hotel je napisati listič in privedi osvoboditelje na pravo pot. Iztrgal je iz zvezka list in napisal na eno stran naslov: »Policiji.«

Na drugo plat pa je beležil:

»Ujeta sva v sobi. Vrata so zabita. Dva zarotovavca kač sta naju odpeljala v košarah iz Songao. Enemu je ime Šefkija in je tukaj sluga. Tudi svojo ženo ima tukaj. Kako se piše drugi, ne vem. Sedaj je oblečen prav imenitno. Mož, ki sicer biva v tej hiši, sliši na ime Sahib. Vsi postopajo z nama zelo zlobno, naju nameravajo odvesti v Gudjerat in naju pomohamedaniti. Pa rajši umrjem, kakor bi zatajil krščansko vero. Tudi napram nekemu tretjemu kujejo peklenške načrte. Kedo bi naj bil ta mož, ne vem natančno, rekli so, ko sem prisluškoval, da je svečenik. Mislim, da mu hočejo izmakniti denar. Vsi so zelo hudobni, morate rešiti tudi meni nepoznanega moža. Prosim vas lepo!

Rama in Sita, moja sestra.«

Papir je lepo zložil in se zamislil, kako bi ga odposlal na naslov. Mogoče bi ga pognal skozi okno. Drugi pridigar stopi s hodnika v sobo. Rama se niti ne zmeni zanj.

(Dalje sledi.)

ne pa lahko priklopijo po potrebi. Našteto je celoten inventar vatikanske železnice, ker vse drugo z lokomotivami vred daje Vatikanu na razpolago — prometno ministrstvo kraljevine Italije. Edina postaja te železnice je tudi posebnost. Postaja nima čakalnice, ne krčme ali bufeta in ne blagajne za izdajo vozniških listkov. Kolodvor je 65 m dolgo poslopje, ki posedla krasno opremljeno lopo, v kateri bodo slovesno sprejeti vsi došli imenitni gostje.

Inserirajte!

1 l) res ne izplača. Lojev sod uporabite za kaj drugega, ker bi ga ne mogli dobro pripraviti za mošt, če ga tudi daste postrugati.

J. K. v L. Imam vedoved čez posestvo sosedu že nad 50 let. Leta 1930 sem lesene cevi izmenjal s cinastimi in tudi nekoliko spremenil smer, kar mi je sosed dovolil. Njegov dedič pa grozi, da mi bo vse razdril. Ali sme? — Da pozneje, ko bo dedič gospodar, ne boste imeli sitnosti, dajte sedaj pred pričami s sosedom zadevo urediti, da vam je on to za stalno in brez odškodnine za sebe ali naslednike dovolil, kar se sme tudi vknjižiti. Potem vam nihče nič ne more. Toliko glede nove smeri. V kolikor pa gre v stari smeri, je pa pravica že priposestovana.

S. M. v K. Ali je že izšel zakon, ki znižuje obrestno mero za posojila? — Napovedan je, da bo izšel po 20. decembru. Do tedaj pa morate plačevati sedanje obresti. Zelo vam priporočamo, da točno plačujete obresti in od kapitala že zdaj, ker bo sicer treba pozneje več plačevati, ako zaostanete na dolgu.

J. K. v V. S sosedom sva se domenila, da urediva meje sporazumno vpricho občinske komisije. Župan pa trdi, da tega ne smeva narediti. — Gospod župan nima prav! Občina lahko v tem slučaju posreduje, ker sta oba za to. Ko določite mejo in postavite mejnike, pa še napravite zapisnik, kjer se vsi podpišete. Ako pa občina noče, je seveda silite ne morete, pač pa pokličite inženerja, ki vama bo vse uredil. Pišite na katastrski urad, da pride tedaj k vama, ko bo imel še kaj drugega službeno opraviti v vašem kraju.

H. V. v Št. J. Ali res ne smem kot 32letni postati vajenec v trgovini? — Vajenec in pozneje pomočnik ne, ker zakon določa 18 let kot najvišjo starost. Pač pa lahko kot pomožna oseba, sluga.

K. T. v L. Za našo dekanijo je bil v »Slov. gospodarju« napovedan evharistični kongres, zakaj se ni vršil? — V listih je bilo povedano, da zaradi tega ne, ker se je prejšnje leto že vršil v gornjegrajskem okraju.

Isti: Zasuli so mi njivo, ko vozijo za novo cesto, kje lahko zahtevam odškodnino? — Slučaj prijavite občini, ki dela cesto, da se naj sporazumno ugotovi škoda, ki jo trpite. Če tega občina noče, javite slučaj srezkemu načelnstvu.

J. J. v P. Kako je zdaj z vinotoči? — Listi so objavili, da je ministrstvo prepovedalo vinotoče in maloprodajo vina. V naši banovini se to še menda ne izvaja. Občina naj od finančnega ravnateljstva zahteva pojasnilo in navedilo, ker vaš slučaj je zamotan.

J. R. v K. Ali je desetek pravilno izračunan? — Na podlagi vaših podatkov nam tega ni mogoče ugotoviti.

H. G. v Š. Moj mož je pri meni prevžitek. Ali moram plačati stroške za njega? — Ne verujemo, da bi vaš mož imel pogodbeno izgovorjen prevžitek, pač pa živi z vami na vašem posestvu v skupnem gospodarstvu. Ker niste dali moža preklicati, da niste plačnica njegovih dolgov, boste pač plačali.

G. J. v G. R. Moj sin se je učil pri mesarju, pa je sam šel drugam. Zdaj pa ta pravi, da ga ne potrebuje. — Po novem obrtnem zakonu mora za vsakega učenca biti posebna učna pogodba. To ste napravili, ako ne, javite zadevo mesarski obrtni zadrugi, ki bo stvar uredila. Ako tudi to ne zaleže, pritožite se na srezko načelnstvo. Učno pogodbo je treba izpolniti in so v zakonu navedeni vzroki, iz katerih se učenca lahko odpusti.

J. M. v D. Na naboru so mi rekli, da sem bolan da »tahikordiji«, kaj je to? — To je srčna napaka, zaradi katere niste potrjeni.

H. N. v V. Moj sin bi se rad izučil za organista. — Šola za organiste je v Celju. Kedaj se začne pouk, nam ni natančno znano, vemo pa, da šola ni brezplačna. Pišite na naslov: Orglarska šola v Celju.

J. K. v H. Ali lahko 21letni, ki še ni odslužil vojaštine, postane poštni sel? — Ako je potrjen, ga ne bodo sprejeli. Učne dobe za to ni, pač pa pripravniška doba. Javite se pri domači pošti.

Morilec, ki se zna skri- vati.

Brezuspešen lov za morilcem.

Po brezkončnih oledenelih ravninah severne Kanade se podi oddelek policistov, ki res zaslužijo naziv: najbolj drzni žandarji na celem svetu. S pomočjo psov zasledujejo človeško sled, sled ogromnega čevlja, katerega obuva v celi Kanadi samo eden orjak, morilec Kid Larsen, ki je ubil v prepiru svojega prijatelja in bi sedaj za kazen moral tudi on umreti.

Cela Kanada zasleduje z vso napestjo pogon za Larsenom, ne ker zahtevajo ljudje njegovo glavo kot maščevanje za uboj, pač pa zato: Larsen se zna izviti iz vseh od zasledovalcev mu nastavljenih pasti. Kida ne more nikdo prezreti zaradi njegove izredne velikosti, njegov obraz je znan z objavljenih slik vsakemu Kanadcu. Kakor zasmehovanje se zdi njegova ogromna sled, ki se zopet in zopet pojavlja izven kroga preganjalcev. Lov se pomika vedno naprej proti severu, proti obali Ledenege morja, kjer postaja življenje zunaj na prostem radi mraza nemogoče in bi bil posamezen človek navezan čisto sam nase, kar izključuje vsako življensko možnost.

Ko postaja zima vedno bolj neusmiljena in grozi zasledujočim policistom s poginom, ko ni več videti po cele tedne nobene sledi za umikajočim se orjakom, pride povelje: prekiniti zasledovanje morilca in se umakniti. — Ker se pa kanadska policija še ni nikdar osmešila, se izda uradni razglas, da je Kid Larsen zmrznil v večnem ledu severne morske obale in ga ne more več doseči zemeljska pravica.

Narod se ne verjame smrti mojstrskega begunca, upa, da se bo pojavila na spomlad zopet sled njegove ogromne noge, karavno je zajela Kanada ena najhujših zim in grozi z ledeno smrtjo tisočem celo po bolj južnih mestih.

Priprosti narod pa se je tokrat prav pošteno urezal. Prihodnjo spomlad se ni več pojavila sled orjaka, tudi ne v poletju in ne na jesen, nobeden od ribičev, ki so obiskali severno obal, ni videl in ne čul o Larsenu.

Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladkosečnosti, izboljšuje naravna »Franz Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo. Raziskovalci na polju da so dosegli z »Franz Josefovo« vodo sijajne rezultate. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

S časom je javnost pozabila na Larsena in se začela zanimati za nove zločine, spore in za trdo ruvanje za vsakdanji kruh. Le v slučajih, ko je nanasel pogovor na največjega Kanadca, ki je kedaj živel, je oživel spomin na skrivnostno »ginulega« — morilca Larsena.

Po 30 letih.

Natančno po preteku 30 let, odkar je bila od oblasti odrejena prekinitev zasledovanja Larsena, se je javil na policijski stanici v Franklinovem zalivu orjak živalske zunanosti, o katerem so bili prvotno uverjeni, da ni pri pameti. Sam je izpovedal, da je morilec Kid Larsen, ki se je skrival ob obali Ledenege morja 30 let pred vsakim človekom. Sedaj pa čuti, da bi njegovo zdravje ne preneslo več naporov niti ene zime in radi tega se preda oblasti.

Nobeden od mlajših policistov v Franklinovem zalivu ni znal o morilcu Kidu Larsenu. Telefonirali so na glavno policijsko postajo, ker tamkaj je bil na vodilnem mestu uradnik, ki je vodil pred 30 leti kot policist oddelek stražnikov, ki so zasledovali brezuspešno Larsena. Ta se je podal v letalu v Franklinov zaliv, kjer je prepoznal in pozdravil kljub preteku 30 let orjaka, kojega nekoč pravljicne noge so bile sedaj ovite v listje in mu je sporočil, da nima sodišče nikakega povoda, da ga pozove na odgovor. Že pred 29 leti bi bil lahko brez skrbi zapustil skrivališče.

Policijski uradnik je sporočil nekaj tednov za tem svojemu šefu, ko je že vse zopet govorilo o zločincu Larsenu, da ga je po tej pojasnitvi orjak prezirljivo ošvignil s pogledom in je nato odkresal iz urada brez vsake besedice. Takoj je sumil, da bo dal ta mož kanadski policiji še obilo posla. Najrajši bi ga bil pridržal v zaporu, a brez katerega vzroka ni mogel.

Nov zločin.

Zakaj si je nakopal Kid Larsen, potem ko je po preteku 30 let zvedel, da ga policija sploh več ne zasleduje, nov zločin, bo pojasnjeno še le tedaj, če se posreči, da ga tokrat res ujamejo. Najbrž se je hotel na ta način maščevati nad svetom zato, ker je moral preživeti celih 30 let v popolni samoti, ki je navadnim ljudem neznosna in vendar jo je prenašal Larsen skozi dobo enega človeškega rodu.

Lepega dne se je pojavil Larsen pred policijskim komisarijatom. Prehodil je peš pot od Franklinovega zaliva do — glavne policijske postojanke. Na tem dolgotrajnem potovanju ga ni srečala živa duša. V mestu se je mudil le kratko časa. Videli so ga, kako je stopal počasi po stopnicah v prvo nadstropje in se je kmalu tudi odstranil. Par minut po njegovi odhodu je pretresla celo mesto mogočna eksplozija, ki je pognala v zrak poslovnice policijskega komisarijata. Na srečo je bila pretežna večina policistov zaposlena izven stanice in je pokopala eksplozija pod razvalinami samo tri uradnike.

Kje je vzrok bolezni?

To je najvažnejše vprašanje, kadar nas kaj boli. Na vsak način je zelo dobro, ako imate vedno pri rokah lekarniško zanesljivo do-

mače sredstvo, kakor pravi Fellerjev Elsafluid, ki se že več kot 35 let uporablja za nego telesa in za obrambo proti mnogim boleznem proti revmatičnim bolečinam, prehlajenju, za masažo, proti trganju v členkih, bolečinah v križu, licu ter po vsem telesu. Fellerjev Elsafluid se dobi v vseh apotekah in

tozačevnih trgovinah po Din 6.—, Din 9.— in Din 26.—. Po pošti najmanjši paket (9 poiskusnih ali 6 dvojnih ali 2 spec. veliki steklenici) za Din 58.—, dva taka paketa Din 102.— pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elzatr 341 (Savska banovina).

Odobreno od Minist. soc. pol. in nar. zdr. Sp. br. 509 od 24. III. 1931

Proti skrivališču.

Drugi dan po maščevalnem atentatu je prejel policijski uradnik, ki je vodil prvi pogon za Larsenom, pismo. Pod kuverto je bil papir, na katerem je bilo zabeleženo: »Na noge, policija!« Bil je to poziv za ponovno preganjanje zločinca Kida Larsen.

Že mesece se podijo kanadski policisti z najbolj modernimi pripomočki za orjakom. Zopet jim kaže ogromna sled begunčevega stopala proti severu. Zopet se mu posreči, kakor pred 30 leti, da prekriža vse obkoljevalne načrte zasledovalcev in se izmuzne pravočasno. Vse je prepričano, da brzi nazaj v smeri proti skrivališču, ki ga je prikrivalo človeštvu 30 let.

Tokrat ima Larsen na vesti življenje treh policistov in njihovi tovariši bodo storili gotovo vse, da ujamejo in izročijo pravici tolikan spretnega in premetenega ubežnika.

Priprosti narod je tudi tokrat prepričan, da bo ljudski junak Kid Larsen podlegel letošnji zimi, nikakor pa se ne bo pustil izslediti od cele armade preganjajočih ga stražnikov.

Gonilna moč iz zemlje in solčnih žarkov.

Vedno večja industrijalizacija, vedno večja uporaba kuriva in goriva v industriji je začela skrbeti nekatere znanstvenike. Ti možje so se začeli pečati z mislijo, kako porabo premoga omejiti, ali pa premog kar nadomestiti z drugimi silami za proizvodnjo toplote. Pri tem so prišli na to-le misel:

Vsakomur je znano, da je v notrajnosti naše zemeljske oble nagromadeno tako grozna množina toplotne energije, ki bi si jo mogel človek pripravi z vsem premogom in z vsemi gorljivimi olji. Potresi dokazujejo, da so globoko pod zemljo vroča in razbeljena žarišča toplote, razbeljeno skalovje, od katerega bi vsak kubični meter dal vsaj toliko toplote, kakor je da 200 milijonov kosov žarečega premoga. Od te ogromne množice toplote bi zadostovala le ena petina, da bi proizvajala dovolj pare, ki bi gnala turbine s 50 milijoni konjskih sil leto dni.

Resnica je, da je v osrčju zemlje dovolj toplote. Že v globočini kakih 8 km pod zemljo znaša vročina kakih 400° Fahrenheita. Vprašanje pa je, ali je sploh mogoče kopati tako globoko, da bi prišli do te toplote, da bi jo potem mogli izkoristiti po tovarnah, za železnice, za hišno in ulično razsvetlavo, ne glede na gonilno silo strojev itd.

Angleški znanstvenik Chas. Parson je napravil načrt za tak drzni poskus. Hoče napraviti v globočino 18 km dolgo cev. Še drznejši poskus je napravil lani drug Anglež, inž. John Hodgson. Pri tem je uporabil svoje dolgoletne skušnje, ko je bil rudniški inžer-

njer v Južni Afriki. Hodgson predlaga, naj bi se napravila v zemljo dva rova. Prvi naj bi bil globok le kakih 8 km. Tega naj bi kopali. Drugi pa bi moral biti globok 30 ali 40 km. Tega pa bi izvrtali stroji, ki bi jih vodili s površja zemlje. Rudarji, ki bi delali v prvem rovu, bi morali biti tako oblečeni, da bi jih obleka varovala pred vročino notrajnosti, kakor potapljače zavarujejo, da v morski globočini ne zmrznejo ali se ne zaduše. Delavce v teh rovih pa bi hladilni plini in tekoči zrak varovali pred strašno vročino.

Inž. Hodgson se prav nič ne boji dela s stroji v globočini 30 do 40 km. On pravi, da ni strahu, ko bi stroji predrli kako skalo, pod katero je lava, da bi ta potem brizgnila na dan in zalila površino zemlje okrog strojev.

Njegov načrt je tak: V veliki jekleni cevi električni tok prenaša nekako tekočo aluminijevo mešanico. Jekleno cev, ki naj bi bila v premeru debela kake 3 ali 4 čevlje, bi spustili 1000 čevljev v zemljo. Posebne bombe bi na dnu razrahljale skalovje. Grušč in pesek pa bi žareča tekočina, ki kroži v cevi, vrgla na površje. V tej večji cevi pa bi bila še druga, manjša cev. Ta bi bila pravi sveder. Čim globlje bi se cev pogrezala v zemljo, tem daljša bi bila, ker bi na ji na površju pritrdili vedno nove dele. Iznajditelju se zdi ves načrt čisto priprost.

Zato pa znani Marconi pravi, da ta zadeva ni tako enostavna. Pravi, da nikdar ne bo mogoče toplote dobivati iz srede zemlje. Pač pa je res enostavno dobivati toploto iz solčnih žarkov. Dejal je: »Toplotna energija solca je neomejena. Vedno je dovolj na razpolago v zraku, v dežju in megli, ob jasnem in oblačnem. Toplota je gibajoča sila okrog nas, nad nami in celo v vodi.«

Raznočerstvi.

Delavske naselbine pred 3500 leti.

Uspehi starinoslovcev so edini veliki dokaz za trditev, da se niso ljudje pred več tisoč leti bogvedi koliko razlikovali od današnjega človeka glede kulture in civilizacije. Znameniti poznavatelj starin C. L. Wooley je izkopal v Egiptu v El Amarna vzorno naselbino, ki je bila prirejena za delavce, ki so gradili po puščavskih gričih skalnate grobove za bogataše in plemenitaše. Celotna naselbina je bila napravljena po gotovem načrtu. Opustili so jo, ko se je preselil faraonov raljevi dvor v mesto Theben, in na starih mestih niso bila več potrebna grobišča za imenitnike. Stavbišče delavske naselbine je bil četverkot, obdan od obzidja in notrajnost je bila pozidana z vrstami hišic, ki so bile zvezane z ozkimi cestami. Ena hišica je bila enaka drugi, izvzemši stanovanja predčelavcev, ki so bila vzporedna ob vhodu. Vsaka hišica je

imela spredaj kuhinjo, zadaj spalnico in še eno kamro. Omenjeno odkritje razsvetljuje socialne delavske razmere v Egiptu v 14. stoletju pred Kristusovim rojstvom. Posamezne sobe so si delavci poslikali vsak po svojih zmožnostih. Orodje, katerega so našli po posameznih stanovanjih, priča, kak delavski poklic je izvrševal stanovalec, ali s čim se je ukvarjal ob prostem času.

Mož, ki prodaja svojo glavo. Na Angleškem v Manchesteru živi mož, ki je prodal svojo glavo za 1000 funtov šterlingov in za življensko rento 396 funtov šterlingov. Je to gotovi Datas, ki posedla po zatrevanju strokovnjakov najbolj popolen spomin, s kakoršnim se ne more ponášati nobeden drug človek na svetu. Nekaj zdravnikov, ki so člani zdravniške družbe v Londonu, je kupilo Datasovo glavo, da bi jo po lastnikovi smrti preiskali in dognali, zakaj je tičalo v njej toliko spomina. Pogodba za posest glave po smrti bo podpisana te dni. Po pogodbi bodo izplačali zdravniki Datasu takoj 1000 funtov šterlingov in povrh se bodo še zavezali, da bodo poravnali pogrebne stroške za Datas in vse člane njegove družine. Pri tej priliki je pripovedoval Datas, da je že bil prodal svojo glavo leta 1904 četvorici ameriških zdravnikov za 10.000 funtov šterlingov. Vsi ti dohtarji so pa že pomrli in radi tega je prodal svojo glavo tokrat že v — drugič!

Po zaključku lista došle vesti in novice.

Malypetrova čehoslovaška vlada. V zadnji številki smo že poročali, da se je posrečila novemu predsedniku čehoslovaške vlade — Malypetru — sestava vlade na prejšnji podlagi. V zadnjem trenutku so se pa skujali socialni demokratje, ker niso hoteli pristati na znižanje uradniških p^l. Malypeter je vrnil poverjeni mu mandat, a predsednik republike ga je naprosil, da je ponovno prevzel nalogo sestave vlade. V drugič je rešitev vladne krize Malypetru uspela. Od dosednjih ministrov so izstopili iz vlade 4, novi ministri pripadajo istim strankam.

SKRIVALNICA.

Kje je brodnik?

Vlada opozicije na Grškem. Skoraj mesec dni so se vršila pri predsedniku grške republike Zaimisu pogajanja za rešitev vladne krize. Ko je podal vodja monarhistov Tsaldaris izjavo, da priznava republikansko obliko države, je prejel mandat za sestavo vlade, v kateri bodo sodelovale vse opozicijske stranke, razen komunistov. Nova vlada bo prejela polnomoč, da razpusti dne 27. septembra izvoljeno zbornico in razpiše v nekaj mesecih nove volitve.

Sestanek pogodbenih poštarjev Dravske banovine. V nedeljo dne 6. novembra, ob 16. uri, se vrši strokovni sestanek pri »Orlu« v Mariboru. Govoril bo tovariš Engelman. Legitimacije za četrtinsko vožnjo se dobe pri poverjenstvu v Cirkovcah za ceno 5 Din.

Otok umrl vsled opeklin. Posestnica Matilda Fras iz Dobrovcev, občina Skoke na Dravskem polju, je šla po vodo in pustila med tem poleg zakurjenega štedilnika samega 5letnega sinčka Rudolfa. Ko se je vrnila, je že bil otrok v plamenih in je po dvodnevnem trpljenju podlegel opeklinam.

V 15 m globok prepad je padel pri podiranju dreves na Urški gori 24letni Rančnik iz Kotelja. V globoki nezavesti so prepeljali smrtnonevarno ponesrečenega v bolnico.

Kap je zadela smrtno dne 29. oktobra dopoldne pri nakupovanju železniške karte na koroskem kolodvoru v Mariboru upokojenega 72letnega železničarja Ivana Lederhasa iz Studencev.

Sleparija se ji je posrečila samo enkrat. Marija Pregelj iz Slivniškega Pohorja je kupila v Preacevi trgovini v Mariboru blago in si je pustila izstaviti dva računa: enega na 224 Din, drugega na 33 Din. Poravnala je pri blagajni manjši račun, večjega pa ne in je odnesla vse blago za 257 Din. Ko je poskusila silično sleparijo še v Macunovi trgovini, so jo prijeli in predali sodišču.

Cirkovce. Dosedaj smo malo počivali. Zato pa bomo sedaj, ko bo več časa, bolj pridno delali. Po lepo uspeli Slomšekovi proslavi kmalu nastopimo s predstavo. Igrali bomo prihodnjo nedeljo dne 6. novembra: »Mlinar in njegova hči«. Ta igra je zelo priljubljena in se je že velikokrat igrala na naših odrih. Zato pa v obilnem številu pridite prihodnjo nedeljo v našo dvorano in jo napolnite do zadnjega kotička. Ne bo vam žal.

Braslovče. Pretečeni teden je umrla v Ljubljani vdova Frančiška Grad iz znane usnjarne Dominikove po 4letnem trpljenju. Sorodniki so jo pustili izkopati in pripeljati na domače pokopališče. Pokojni večni mir, preostalem naše sožalje!

Šmarje pri Jelšah. V Mariboru so dne 19. oktobra t. l. pokopali 72letnega vpokojenega poštnega slugo Mihaela Jezovšek. Blagopokojni je bil naš rojak iz Belega. Bog mu daj sladke počitek! — Kapelo sv. Florijana v Štomatškem so po prizadevanju tamošnjega kmeta Franca Žnidar, po domače Fajsa, dobro popravili in prenovili darežljivi sosedje ter pričakujejo sedaj veseli trenutek njene blagoslovitve. Kdor pride k Sv. Roku in jo zagleda, se mu zdi, da je cerkev. — Brezdvomno so vsi naši vinogradniki hvaležni za dopis v zadnjem »Slov. gospodarju«, ki izraža njihovo vročo željo, naj domači krčmarji le domačo kapljico točijo in nam tako z drugimi kupci vred pripomorejo, da bodo kmalu kleti prazne, žepi pa polni.

Dol pri Hrastniku. Nikdar ne vidimo nikaškega dopisa iz našega lepega Dola. Po pravici se imenuje Dol, saj je ves obdan z hribčki in hribi, od koder imamo krasen razgled na vse strani. V bližini sta Mrzlica in Kum. Letos sta

Tople odeje

razpošilja v dobri, ročni izdelavi in jako poceni

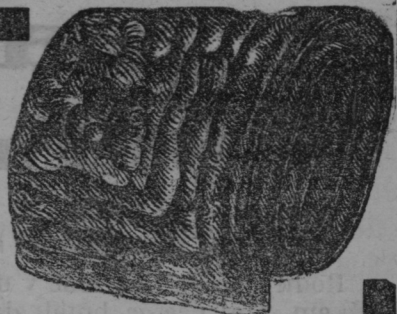
Trgovski dom

R. STERMECKI

Celje št. 24.

Odeje iz rdečega kotona Din 100.—, klota Din 115.—, klota s klotom Din 130.—, Tiger-odeje Din 27.—, flanel-odeje Din 48.—, volnene odeje Din 89.—, konjske odeje Din 52.—.

Velika izbira v novem, velikem, ilustriranem ceniku, katerega prejmete na zahtevo zastoj!

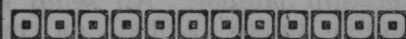

bila oba izredno dobro obiskana, naj si bo od domačinov in tujcev, saj je bilo letos krasno poletje. V lepih poletnih dneh smo hodili na hribe, a pozimi bomo pa, kot vsako leto, v Društveni dom, da tam iščemo izobrazbe in razvedrila. Da povem, kako smo prišli do našega Društvenega doma, moram omeniti, da ima največ zaslug bivši g. kaplan J. Safošnik, kateremu izrekam v imenu vseh fantov in deklet najlepšo zahvalo! — V nedeljo dne 6. novembra priredimo za kot začetek sezone dramo »Rožmarin«. Iskreno vabljeni vsi! — Članice dramskega odseka.

»Ljudska Samopomoč« v Mariboru, Grajski trg št. 7, naznanja cenj. članom, kakor tudi vsemu občinstvu, da sprejmejo društveni po-

verjeniki s 1. novembrom 1932 nova pooblastila s fotografijo in so torej stara pooblastila neveljavna. Poverjeniki, ki nimajo novih pooblastil, niso upravičeni nabirati novih članov. Ugledne osebe se sprejmejo kot poverjeniki za vsak kraj Jugoslavije. 1179

Izjava. Podpisani Vinko Kramberger, zasebnik v Gočovskem vrhu, sem razširjal govorico, da je g. Muršec Konrad, posestnik v Bišu, odtrgal jeden del pogodbe, katero sem sklenil s posestnico Ano Letnik v Gočovi. Govoril sem o tem vedoma neresnico, g. Muršec Konrad ni imel s to pogodbo nobene stika. Preklecujem vso to govorico in ga prosim javno odpuščanja. — Gočova, 17. oktobra 1932. 1186

Mala oznanila.

Rentnik z ca 20.000 Din gotovine, ki bi isto posodil ali vložil na posestvo, naj pošlje pogoje ter naslov na upravo lista pod šifro »Varnost«. 1181

Proda se skoro 2 ha obsegajoča vinogradna posest v Ljutomerskih gorica v najboljšem stanju z dobro ohranjeno 24 m dolgo hišo in kletjo. Naslov v upravi lista. 1182

Čebelarji, pozor! Radi preselitve prodam skoro za polovično ceno 10 obljudenih AŽ panjev. Naslov v upravi lista pod »Čebele«. 1183

Ivo Knuplež, ekonom, Sv. Jurij v Slov. gorica, prodaja več tisoč 1-letnih jabolčnih divjakov. 1177

Sod 5 polovnjakov prodaja Pregl Simon, Gornje Hoče 27. 1184

Mesarskega vajenca sprejemem takoj, hrana in stanovanje v hiši. Franc Sernko, mesar, Rače. 1185

Učenec ali učenka z dobrim šolskim spričevalom se sprejme v trgovino mešanega blaga Pavel Košenina, Gomilsko. 1180

1 par konj še sposobnih za težja dela prodaja zaradi pomanjkanja krme pod ugodnimi pogoji vinarstva in sadjarska šola v Mariboru. 1174

Kupim bikla pincgavske pasme od 15 do 24 mesecev starega. Naslov v upravi lista. 1176

Provandein

Svinjerejci — POZOR!

Po celem svetu znan belgijski preparat, ki prepreči boleznim pri svinjah ter jih za 2 do 3 mesece prej zre. Tovarna tega izvrstnega preparata je navzlic krizi dosegla znižanje cene z željo, da ga uporabljajo vsi svinjerejci. Ako se hočete prepričati o resničnosti našega oglasa, izkoristite priliko in kupite pri Vašem trgovcu takoj 1 originalno škatlo od približno 800 g, ki stane sedaj samo 25 Din. Garancija: V slučaju neuspeha sprejememo neporabljeno količino ter vrnemo ves denar. Ako ga v Vašem kraju nimate, pošite nam in mi Vam pošljemo vsako količino. Navodilo za uporabo se nahaja v vsaki škatli v hrvatskem jeziku. Generalni zastopnik za Dravsko banovino: **Josip Junc, Ljubljana, Aleksandrova cesta 5-II.** 1178

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša dobra mati, tašča in stara mati, gospa

Ana Sulek

posestnica,

dne 23. t. m., ob 23. uri, mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb blage pokojnice se je vršil v sredo, dne 26. oktobra t. l., ob 9. uri iz hiše žalosti na pokopališče na Humu.

Frankovci, dne 23. oktobra 1932.

1175

Žalujoči otroci in ostali.

Za našo deco.

Danijel Defoe:

Robinson Crusoe.

I.

Kako sem zapustil svoj dom.

Rodil sem se leta 1632 v mestu Jorku na Angleškem. Moj oče je hotel, da bi postal sodnik, ali mene je gnala želja po potovanju v daljne, neznane kraje. Niti očetovi nasveti, niti materine prošnje niso mogle v meni udušiti te želje.

Moj oče je bil resnoben in pameten mož. Nekega jutra me je poklical v svojo sobo in mi je začel govoriti o moji nameri. »Kaj ti je treba v svet?« mi je rekel. »Tako delajo zelo revni ljudje, kateri si morajo iskati sreče v tujini, ali bogataši, ki potujejo radi uživanja in zadovoljstva.

Naša hiša pripada srednjemu stanu, nismo sicer zelo bogati, pa, hvala Bogu, nismo niti povsem revni. Mislim, da baš taki ljudje živijo najboljše, ker imajo, kolikor jim je treba za mirno in pošteno življenje. Nihče jim ne zavida, nihče jih ne sovraži in tako so lahko z vsakim človekom v spravi in prijateljstvu. Slabo delaš, če misliš, da nisi srečen v očetovi hiši. Pomisli, kaj hočeš napraviti! Opusti te neumnosti, dokler je še čas! Če me ne slušaš, bodi uverjen, da boš to še zelo obžaloval, ali tedaj bo prepozno!»

Te besede mojega dobrega očeta so me zelo užalostile. Solze so mi stopile na oči in sklenil sem, da opustim vse svoje namere. Ali, človek je slabo bitje! Čez nekaj tednov je bilo vse to kakor izbrisano iz mojega spomina in zopet sem začel misliti samo na svoja potovanja.

Vedel sem, da me oče ne bi pustil nikamor, zato sem sklenil oditi skrivoma. Nekega dne sem zapustil očetovo hišo ter sem se podal v mesto Hil, kjer sem se ukrcał na neko ladjo, ki je potovala proti Londonu. Bilo je dne 1. septembra leta 1651, najbolj nesrečen dan mojega življenja. Komaj je bila ladja na odprtem morju, je začel divjati močan vihar in morje se je začelo vznemirjati. Zame je bilo to prvo potovanje po morju. Od silnega guganja me je popadla morska bolezen, kar me je zelo prestrašilo. Tedaj sem se spomnil modrih nasvetov svojega očeta in materinih solz in kesal sem se v srcu, da nisem bil slušal. Ko pa je čez dva dni veter ponehal in je bilo morje zopet mirno — sem zopet pozabil na vse.

Šestega dne našega potovanja smo dospeli v lukso Jarmut, kjer so ladjo zasidrati. Tedaj so se dvignili protivni vetrovi, ki so narasli kmalu do strašne burje, kar je navdalo nas vse z velikim strahom. Valovi, visoki kakor hribi, so udarjali v ladjo. Poveljnik ladje, čeprav je bil hraber človek in spreten pomorščak, je zamrmrljal, ko je šel mimo mene: »Izgubljeni smo! Izgubljeni smo!« Nič nam ni koristilo, da smo bili v luki in da smo imeli sidro v vodi, niti najmanj nismo bili bolj sigurni, kakor da bi bili na odprtem morju.

Da nam ladja ne bi utonila, smo posekali sprednji jambor. Ali sedaj se je začel srednji jambor toliko nagibati, da smo morali tudi njegovo podreti. Nismo mogli dalje ostati na ladji. Voda je že bila napolnila spodnje prostore in je trebalo le še malo časa, da ladja popolnoma izgine v brezdnju. Hitro smo spustili na morje veliki čoln, v katerem smo po velikem trudu in nevarnosti naposled dospeli do obale.

(Dalje sledi.)

Koliko tehta muha?

Ljudje vemo, da tehta odrasli indijski slon do 124 stotov, tiger do 5 stotov, največja roparica na naši zemlji, medved iz Alaske, približno 7 do 8 stotov. Vprašanje, koliko tehta muha ali kanarček, se ždi ljudem manj zanimivo. Vendar so se že našli ljudje, ki so izračunali tudi to težo. Kanarček tehta povprečno 25 g, z medom obložena čebela 1 in $\frac{1}{4}$ gr, navadna muha pa največ $\frac{1}{4}$ grama. Piseska znamka tehta povprečno 1 dvajsetinko grama.

Spomenik golobom.

V Berlinu so postavili spomenik golobom - pismonošem, ki so poginili v svetovni vojni. Spomenik, ki je lepo kamenito delo, predstavlja dva vojaka, ki sta v službi razpošiljanja golobov-pismonoš. Eden vojakov je takega goloba ravno izpuštil, drugi pa veže drugemu golobu važno vojaško sporočilo, ki je seveda pisano v taki pisavi, da če nasprotnik vjame goloba - pismonošo, ne bode vedel, kaj pomeni. Za ozadje tega spomenika je velika skala, vrh katere počivata ravno prispele druga dva goloba.

Kje imajo največje sode?

Malokomu je znano, da imajo v mestu Heidelberg v Nemčiji sod, ki drži 12.700 galon. Še večji sod imajo v Mikurlovu na Moravskem, kajti sod drži celih 30.500 galon. Ta sod je bil narejen med 30letno vojno leta 1643 in ga je izdelal sodar Viktor Specht. V 17. stoletju je bil ta sod celih 50 let poln vina. Na Čehoslovaškem, blizu mesta Jašteda na gori Javorniku, imajo sod, v katerega se spravi nad 225.000 galon tekočin. V ta sod gre lahko do 300 ljudi in služi že od l. 1899 za krčmo. Kupljen je bil imenovane ga leta na dunajski razstavi.

Medvedek.

(Povest v slikah.)

61. Smrt orjaka Jožeta.

Orjak se je pogrezal vedno globeje v gosto blato. Nikakor ni mogel, da bi se izvlekel na suho. »Na pomoč! Na pomoč!« je vpil v smrtnem strahu. Na obupne klice prihitel Miškov oče ter reče: »Dovolj zla si mi prizadjal.« Dvigne puško k licu in puška počne: pumf! . . . Nikdo ne zna, da je zadel orjaka, le to je istina, da ni slišal nikdo več o njem.

62. Povratek.

»Sedaj pa le domov«, priganja Miškov oče. Naenkrat se zberejo krog njega: opica Kiki, Zlodek in Bela, da spremijo Miška. Evo še koza Modra, kako hiti v spremstvu z bratoma Hitrim in Brzim. Z njimi je tudi jazbec. Vsi so nepopisno veseli. Sedaj jih pa pustimo, da se veselijo in voščimo jim: srečen pot!

(Konec.)

ALI NAJ TUDI KMET OGLAŠUJE?

Moderni čas zahteva nove načine, kako se prodaja in kupuje. Eden najboljših novih načinov prodaje in nakupa so gotovo časopisni oglasi. Oglas v časopisu, ki je razširjen med narodom v več desetstisoč izvodih, kakor je naš „Slovenski gospodar“, čita najmanj trikrat toliko ljudi, kakor je naročnikov, torej „Slovenski gospodar“ gotovo 50.000 do 70.000 ljudi vsak teden. Toliko ljudi izve tudi za prodajo in nakup, ki je v oglasu.

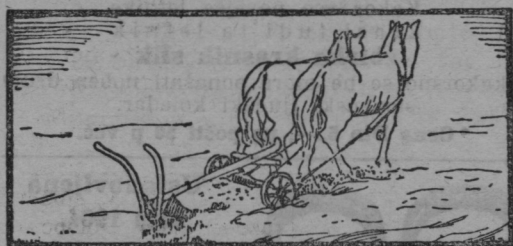
Naj sledi nekaj primerov, kako in kaj naj kmet oglašuje!

Prodajam lepo plemensko kravo. Jakob Hren, Dramlje.

Vsaka beseda stane Din 1:20.

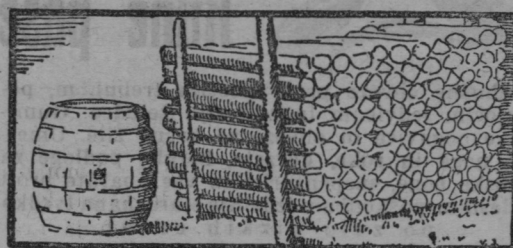
Ta oglas ima 7 besed in stane samo Din 8:50, v možnosti pa je, da privabi več kupcev, kakor kak sejem. Na enak način seveda tudi lahko napišeš: **Kupim.** Ali, če imaš prodati kaj drugega, napišeš pač tisto, kar želiš prodati.

Iščem hlapca, ki zna vsa poljska dela. Jože Klavkar, Zihpolje.

Vsaka beseda stane Din 1:20.

Ta oglas ima 10 besed in stane Din 12:— . Kje ti bo kdo šel okrog iskat za Din 12:— hlapca? Kakor gospodar išče hlapca, tako tudi hlapec ali dekla iščeta novega gospodarja. Ako nočeš povedati svojega naslova, napišeš: „**Ponudbo na upravo**“ in doplačaš Din 5:—, ker ima uprava sedaj posebej delo.

Dam v zameno vino za drva. Tone Mrzel, Ljutomer.

Vsaka beseda stane Din 1:20.

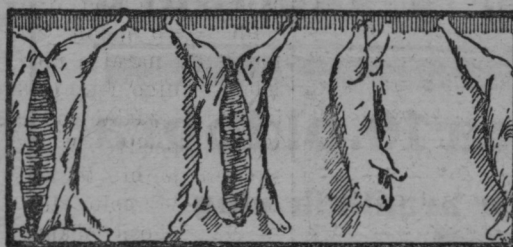
Oglas ima 9 besed in stane samo Din 10:80. Dandanes se zopet razvija zamenjava, dam blago za blago. Treba pa si je poiskati tistega, ki bo s teboj zamenjal. Med 50.000 ljudi, ki bodo čitali tvoj oglas, boš gotovo našel vsaj enega! Več jih najbrže ne potrebuješ!

Kupim posestvo ob glavni cesti v celjskem okraju. Peter Skala v Puščavi.

Vsaka beseda stane Din 1:20.

Oglas ima 10 besed, stane Din 12:— . Koliko ponudb bo dobil! Ne bo mu treba hoditi od kraja do kraja. Izvedel bo vse v pismih, katera mu bodo ljudje pisali. Enako lahko napravi tudi, kdor posestvo prodaja. Bogve, kdo med tolikimi čitatelji išče ravno tako posestvo v nakup, ki ga hočeš ti prodati, pa ne veda drug za drugega. „Slovenski gospodar“ vaju bo seznanil potem oglasa.

Goveje meso po Din 6:— kg prodajam na domu soboto in nedeljo 5. novembra 1932. Janez Pamefen, Kokarje.

Vsaka beseda stane Din 1:20.

17 besed stane Din 20:40. Pa bo zato lahko razprodal celo govedo, ki ga mesar ni hotel pravilno plačati.

Navedli smo le nekaj vzgledov, kaj in kako naj tudi kmet oglašuje. Je seveda še polno drugih vzgledov in načinov. Treba je še vedeti, kako se oglas naroči. Mali oglasi se morajo plačati vnaprej, zato je najbolje, ako z naročilom pošlješ tudi toliko znamk v pismu, kolikor oglas stane. Ako imaš pa položnico „Slovenskega gospodarja“, pa po njej pošlješ, vendar moraš v tem slučaju na srednjem delu položnice napisati: Za oglas. Besedilo mora biti v upravi lista do pondeljka zvečer, da izide tisti teden. Vse dopise za oglase je pošiljati na

UPRAVO „SLOVENSKEGA GOSPODARJA“, MARIBOR, KOROSKA CESTA 5.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gospodske-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

Kovaški učenec se sprejme pri Gostenčniku v Brestrnici pri Mariboru. 1168

Dekla v župnišče se išče v laškem okraju. Kje, pove uprava lista. 1169

Posestvo 8 oralov, zidana hiša, lepa drevesnica v Rogoznici 49, Sv. Barbara pri Mariboru, se proda. 1171

Novozidana hiša, dve sobi, električna razsvetljava, se proda takoj. Pobrežje pri Mariboru, Delavska ulica 7. 1170

Harmonika, še nova, štirivrstna, lepa, močna, se proda. Seme, Ptuj. 1167

Lepo posestvo se proda, 12 oralov zemlje. A. Tišler, Radehova, Sv. Lenart v Sl. g. 1172

Najnovejša volna v veliki izbiri, čipke pogloboko znižanih cenah, ročno pleteni šali, čepice, rute in puloverji, pobiranje pentelj na svilenih nogavicah, vse vrste preje in svile za ročna dela ima vedno v zalogi: Pavla Slugova, Celje, Vodnikova ulica. 1173

Proda se poceni hiša v Spodnjih Hočah št. 58 pri Mariboru. 1162

Denar doma ne nese obresti in ni varen pred različnimi nezgodami. Naložite odvisni denar pri Jugoslovanski hranilnici in posojilnici, Maribor, Kralja Petra trg 6, telefon 2506, ki Vam ga najbolje obrestuje in vsako vlogo izplača točno na željo vlagatelja. Daje posojila proti vknjižbi in mesečnemu odplačevanju. Sprejema cesije računov v inkaso.

Učenec se sprejme, pekarna Völker, Studenice pri Poljčanah. 1150

Suhe gobe
plačuje po najvišji
ceni:
SEVER & KOMP.,
Ljubljana.

Sadno drevje! Radi izpraznitve ene drevesnice se oddajajo visokodebelne in pritlične jablane in hruške po znižani ceni. Po sadnem izboru zajamčene vrste. Pri večjem naročilu posebni popust. Zahtevajte cennik! Kmetijska družba v Ljubljani, Novi trg 3. 1102

Banovinska trspica in drevesnica v Kapeli pri Slatina-Radencih

dobavlja prvovrstno sadno drevje (visokodebelno in pritlično) od jablan, hrušk, črešenj, sliv, breskev in marelic ter 1a ccepljenke vinske trte na raznih ameriških podlagah. Cene zmerne, zahtevajte ponudbo! 1098

Nov vozni red

veljaven od 2. oktobra 1932, cena 2 Din (po pošti pošljite znamke za 2.50 Din pri naročilu) dobite v

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Zopet znižane cene v

Trpinovem Bazarju

v Mariboru, Vetrinjska ulica 15,

Družinska Pratika

za leto 1933

je pravkar dotiskana in bo odslej na razpolago

v vsaki knjigarni in večji trgovini. Kakor vse novejšie letnike krasi tudi ta letnik zbirka krasnih slik

s kakoršno se ne more ponašati noben drugi slovenski ljudski kolektor.

Cena Din 5.—, po pošti 50 p več.

Ustanovljena leta 1904.

Točna in solidna postrežba.

Kilne pase

trebušne obveze proti visečim trebuhom, potujočim ledvicam in znižanju želodca. Gumi-jeve nogavice in obveze za krčne žile. Umetne noge in roke, korzete, bergle, podloge za ploske noge, suspensorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah.

Franc Podgoršek nasl. Franc Bela, bandažist, Maribor, Slovenska ulica 7,

Pismana naročila se izvršujejo točno ter pošiljajo po povzetju. 479

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gospodska ulica

I. Z. Z. D. Z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Sfanje hranilnih vlog nad 62,000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Dr. Anton Jerovšek †

Našega monsignora, ravnatelja Cirilove tiskarne, g. dr. Antona Jerovška, ni več med nami. V ponedeljek, 31. oktobra, ob 7. uri zvečer je blagi in nezabni pokojni po nekajletnem bolehanju mirno in Bogu vdan zaspal ob gorečih molitvah za umirajoče. Že par let sem je bolehal na srcu, ki se mu je baš v zadnjem času znatno popravilo s pomočjo večše zdravniške roke. Čutil je toliko izboljšanje, da se je odločil, naj se pri njem vrši izvincerkveno slavlje vpeljave o. o. jezuitov na bivšo posest Spodnještajerske ljudske posojilnice v Mariboru, koje ustanovitelj in dolgoletni načelnik je bil rajni. Te slovesnosti je bil tolikanj vesel, da je vodil sam priprave. A baš v soboto, dne 29. oktobra, ko je bilo že vse pripravljeno za slovesnost, ga je zadela popoldne krog četrte ure ob priliki obiska njegovega prijatelja g. dr. Leskovarja možganska kap.

Takojšnja zdravniška pomoč mu je podaljšala življenje po sprevidenju s sv. zakramenti za umirajoče do zgoraj omenjene ure, ko so odrekle zadnje moči pred leti še tako krepkega telesa, katerega je preživljala zelo bistra, blaga in za dobrobit slovenskega naroda brezmejno požrtvovalna duša.

Iz življenja rajnega.

Blagopokojni se je rodil 23. maja 1874 v župniji Slov. Bistrica kot sin imovitih, delavnih, narodnih in strogo krščanskih kmečkih staršev. Oče je bil pristna slovenska korenina, ki je županoval dolgo let na občo zadovoljnost rojstnemu okolišu rajnega. Kot nadarjenega fantka so poslali starši rajnega v Maribor v gimnazijo, katero je dovršil z najboljšim uspehom in stopil z navdušenim poklicom v mariborsko bogoslovje, kjer je prejel mašniško posvečenje 25. julija 1897. Kaplan je bil le v Vojniku, nato ga je poslal rajni škof in stric dr. Napotnik radi izredne nadarjenosti v Rim, študirat cerkveno pravo. Povzpел se je do doktorske časti in opravljal nekaj časa službo škofijskega tajnika. Nato je bil profesor verouka na realki v Mariboru. Ko so iskali v onih glede gospodarstva tudi težavnih predvojnih časih sposobno ravnateljsko moč za vodstvo tedaj za Spodnje Štajersko najvažnejše Cirilove tiskarne, je padla izbira na osebo g. dr. Jerovška. Nastopil je pokoj kot profesor in prevzel službo ravnatelja Cirilove tiskarne.

Ravnatelj Cirilove tiskarne.

Cirilova tiskarna v Mariboru je bila od ustanovitve ognjišče in središče slovenskega življa za Spodnje Štajersko. Tukaj se je tiskal predvsem buditelj in vsestranski učitelj našega ljudstva »Slov. gospodar« in razni nabožni listi. Koj ko je prijel za vajeti tako važne tiskarne, kakor je Cirilova, blagopokojni, je uvidel, da mora iti z duhom časa, ako hoče biti do-

volj močan, da bo zajezil valove nemškega in nemškutarskega prodiranja v popolnoma slovenski Spodnji Štajer. Moderniziral je za tedanje čase po možnosti tiskarno, jo razširil in opremil z dobroidočo trgovino. Po njem glede opreme prenovljena tiskarna je lahko izdajala »Slov. gospodarja«, »Stražo« trikrat na teden, »Glasnik najsv. Src«, po prevratu »Male novice« in še več drugih listov za tedaj plebiscitno Koroško. Ne smemo pozabiti, da je dal rajni pobudo za izdajanje tednika »Nedelja«, ki se je naglo razširil med mestnim delavstvom.

Gospodarska zmožnost rajnega.

Od svojega blagega in tudi za javni blagor uspešno delujočega očeta je podedoval naš monsignor med drugim tudi dalekovidne gospodarske zmožnosti, ki niso bile namenjene in posvečene zasebni koristi, ampak obćemu blagru in napredku. Ni skrbel kot ravnatelj Cirilove tiskarne samo za tiskarno, njegov z vidikom v bodočnost in od izredne sreče spremljan gospodarski razum in podjetnost sta zahtevala širšega polja. Pred vojno je ustanovil v za začetek skromnem obsegu Spodnještajersko ljudsko posojilnico, ki je danes v najtežavnejših denarnih časih eden najbolj varnih in najboljših delujočih denarnih zavodov na Slovenskem. Spodnještajerska posojilnica mu je bila pun-

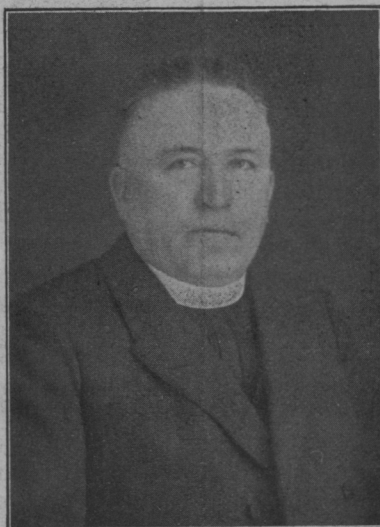
čica očesa do zadnjega.

Po prevratu je rabila k samostojnosti vzbujena Slovenija finančnika z dalekovidnimi sposobnostmi. Kar se tiče samostojne gospodarske predprevratne organizacije Slovencev, g. monsignor ni bil odločilen le za Maribor, da, tolikokrat za celo Slovenijo!

Slovenskega poprevratnega Maribora brez dr. Jerovška si mi vsi, ki smo na lastne oči doživeli taiste čase, niti misliti ne moremo. Koj po zlomu je bil prvi z odločilno besedo pri občini, pri prehrani in pri vseh ustanovah, kjer je šlo, da bi slovenski živelj v Mariboru pokazal svojo lastno gospodarsko sposobnost. Že tudi pozneje, ko je šla Jugoslavija na samostojne občinske volitve, je bil pokojni pri mestni občini oni, ki je bil odločilen skoro do zadnjega pri proračunu in za vsa javna dela. Mestni hranilnici je s svojo umno gospodarsko roko pomagal na noge, jo okrepil in znal vzbuditi v najširši javnosti zaupanje v ta denarni zavod, kateremu je dajal smernice do svoje prerane smrti.

Ako je že bil tolikim javnim gospodarskim zavodom oče z delom in nasvetom, koliko zasebnikov se šele ima zahvaliti, da jim je bil v tolikokrat težavnih povojnih časih svetovalec in pomočnik, ko so rabili nujno denarno pomoč ali nasvet za gospodarsko izboljšanje ter napredek.

(Dalje na prihodnji strani.)

Predvojni in povojni politik.

Umnega in naprednega gospodarstva brez smisla za res pametno in uspešno politiko, si ne moremo predstavljati. In naš nezabni Jerovšek je bil gospodar in politik. Z njegovo preselitvijo v Cirilovo tiskarno je nastalo tamkaj zbirališče vseh onih naših mož, ki so se borili za samostojnost Slovencev pod Avstrijo in v Jugoslaviji. G. dr. Jerovšek kot predvojni politik in svetovalec, oče novih idej in dejanski politik je bil strogo naroden in prežet stremljenja, da moramo postati Slovenci na svoji zemlji samostojni in vsestransko odločujoči na vseh mestih. Da je bil desna roka dr. Korošca in celotnega Jugoslovanskega kluba v predvojnem parlamentu na Dunaju, nam ni treba še na široko razlagati.

Po zlomu se mu je izpolnila njegova najiskrenejša želja, da je pomagal na noge s političnim znanjem mladi Jugoslaviji. Cirilova tiskarna pod dr. Jerovšekom je bila ona hiša, kateri gre zasluga, da je obmejni Maribor res ostal branik Slovenije na severu. V tiskarni sv. Cirila je dajal blagopokojni navodila, kako se treba zavzeti za Maribor, na njega se je obračal g. general Maister, pokojni dr. Verstovšek in vsi, ki so se trudili ob prevratu z vsemi močmi, da otmejo Slovenijo, kar ji pripada že od nekdaj. Da, za Slovenijo važni Maribor je in ostane pokojnemu velik in vedni dolжник!

Pokojnega skrb za povzdigo verskega življenja.

Vsakemu vernemu Sp. Štajercu je g. monsignor znan iz dobe pred in po vojni, ko je z največjo požrtvovalnostjo vodil vsakoletna romanja na Trsat, na Brezje in enkrat celo v Rim. Na njegovo vzpodbudo so se prirejali dobro organizirani evharistični veliki kongresi in dekanijski shodi. Malodane vse večje in novejšje cerkve v naši škofiji se ga bodo spominjale kot velikega dobrotnika. Dokler je bil pri moči, je bil ob nedeljah in praznikih vedno na razpolago za pomoč po župnijah. Radi res izrednih zaslug za povzdigo verskega življenja med našim ljudstvom ga je po vojni odlikoval sv. Oče z imenovanjem za monsignora.

Krušni oče dijakov.

Pri skrbi za tiskarno, obče gospodarstvo in politiko naš blagi monsignor ni pozabil na steber naše domovine — na mladino — revno dijaštvo. Pred vojno je zalagal sam in po zbirkah Dijaško kuhinjo, po vojni je osnoval in vodil dokaj

časa Dijaško večerjo, zavedajoč se, da reven študent ni lačen le opoldne, ampak tudi na večer. Z dr. Jerovšekom je zgubilo sploh slovensko dijaštvo enega najkrepkejših podpornikov, ki je imel vedno na stežaj odprto srce in roke za one, ki bodo kot izobraženci enkrat vodili usodo našega naroda.

Pokojni — vzor značajnosti.

Ako hočemo v javnosti predstaviti pokojnega kot vzor značaja, je pač najkrajše naslikano, če odkrito povemo, da je užival največje spoštovanje celo pri vseh nasprotnikih. Vsak je moral in mora priznati njegovo blagodušnost, nesebičnost, očetovsko potrpežljivost, dobrohotnost in izredne zmožnosti na vseh poljih, kjer je šlo za obči blagor. Da pa ni bilo boljšega prijatelja med prijatelji nego blagopokojni, ne bolj prizanesljivega in najglobokejšo udanost uživajočega ravnatelja med nastavlenci, nam bo na glas pritrdil vsak, ki je bil kedaj deležen monsignorovega gostoljubja in je služil v podjetju Cirilove tiskarne.

Napram javnosti tolikanj dobrotljivi gospod je bil tudi svojim domačim vse. Pri vsem preobilnem delu ni pozabil vase, kjer mu je tekla zibelka in kako je treba povračati dobrim staršem za odgojo otroka žrtvovano delo in trud.

Očetov dom je moderniziral, okrasil z novo stavbo, kapelo in bil vsem sovaščanom nezabno dobri Grilov gospod.

Naš ravnatelj je bil vesele, živahne narave, ki je znal tudi največjo družbo razveseljevati s svojo veselostjo in zgovornostjo. Ker mu je ljubi Bog blagoslovil njegovo delo, je rad delil od prihrankov z vsakim posameznikom in tudi v največjih priprostitih in odličnih družbah. Saj je marsikateri rekel po obisku pri njem, da je bival v hotelu pri »Dobrem pastirju«.

Nekaj tako velikega, nesebično požrtvovalnega in trajnega, kakor je zgradil mnogo — mnogo prezgodaj umrli g. dr. Anton Jerovšek, je lahko dovršila le najboljša in najbolj goreča duhovniška duša.

G. monsignora in ravnatelja dr. Antona Jerovšeka ni več med nami, njegov duh nam ostani buditelj in voditelj do toliko zaželenih boljših časov, za katere se je toliko trudil blagopokojni. Nezabni naš Jerovšek, počivaj v miru, slava tvojemu spominu, in sožalje preostalim sorodnikom — žaluje pa za Teboj cela Slovenija!

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru naznanja tužno vest, da je njen zaslužni ravnatelj, monsignore, gospod

msgr. Dr. Anton Jerovšek

danes ob 7. uri zvečer, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagega pokojnika se vrši na Vernih duš dan, dne 2. novembra 1932, ob 14. uri izpred Tiskarne sv. Cirila, Koroška cesta 5. Truplo se po blagoslovitvi in poslovitvi prepelje v Slovensko Bistrico, kjer bo v četrtek dopoldne ob 10. uri položeno v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Bog mu bodi Plačnik za njegovo vzorno delo in očetovsko skrb za razvoj našega podjetja.

Maribor, dne 31. oktobra 1932.

NAČELSTVO TISKARNE SV. CIRILA.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru naznanja tužno vest, da je njen ustanovitelj in načelnik, monsignore, gospod

Dr. Anton Jerovšek

danes, dne 31. oktobra 1932 ob 7. uri zvečer mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb je dne 2. novembra 1932 ob 2. uri popoldne izpred hiše Tiskarne sv. Cirila, Koroška cesta 5.

Njemu, ki je posvetil toliko svojega neumornega dela razcvitu zavoda, bomo ohranili trajno hvaležen spomin.

Maribor, dne 31. oktobra 1932.

Načelstvo in nadzorstvo
Spodnještajerske ljudske posojilnice.

Upravni odbor in uradništvo Mestne hranilnice v Mariboru javljata tužno vest, da je njihov predsednik ravnateljstva, monsignore, gospod

Dr. Anton Jerovšek

preminul.

Zasluznega moza, ki si je pridobil za naš zavod nevenljivih zaslug, ohranimo v blagem in trajnem spominu.

Maribor, dne 31. oktobra 1932.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani javlja žalostno vest, da je umrl dne 31. oktobra 1932 ob 19. uri v Mariboru monsignore, gospod

Dr. Anton Jerovšek

Blagopokojni je bil od ustanovitve našega zavoda član nadzorstva.

Za njegovo požrtvovalno delo mu ohranimo hvaležen spomin.

Ljubljana, dne 31. oktobra 1932.

UPRAVNI ODBOR IN NADZORSTVO.

Za vedno nas je zapustil naš očetovsko dobri gospod ravnatelj

Dr. Anton Jerovšek

Umrli je dne 31. oktobra 1932 ob 7. uri zvečer, okrepčan s tolažili sv. vere, ko je izčrpal vse svoje moči za dobrobit Tiskarne sv. Cirila in njenih nastavlencev.

Vzgledno dobrega ravnatelja bomo ohranili v vednem spominu, posebno pri svojih molitvah.

Maribor, dne 31. oktobra 1932.

NASTAVLJENCI TISKARNE SV. CIRILA.

Naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem, da je previden s sv. zakramenti, umrl naš predobri brat, stric in svak, monsignore, gospod

Dr. Anton Jerovšek

ravnatelj Tiskarne sv. Cirila v Mariboru itd.,

na predvečer Vseh svetnikov, dne 31. oktobra 1932 ob 7. uri.

Truplo blažega pokojnika bode dne 2. novembra 1932 ob 2. uri popoldne prepeljano iz hiše Tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5, v Slovensko Bistrico.

K večnemu počitku ga bomo spremili v četrtek, dne 3. novembra 1932 ob 10. uri dopoldne na župnijsko pokopališče.

Nebeški Oče, bodi mu plačnik za vsa dobra dela njegovega očetovskega srca!

Spodnja Nova vas, dne 31. oktobra 1932.

Ivana Jerovšek, sestra; Marija Jerovšek, roj. Prešer, svakinja; Janez Jerovšek, nečak.